

An Analytical–Theoretical Examination of Multiculturalism from the Perspective of the Political

Saeed Safi Ardahai^{*}
Rajab Izadi^{**}

This study seeks to examine, through an analytical approach and by drawing on qualitative data obtained from library-based research, the relationship between multiculturalism and the political from a theoretical perspective. The aim of the research is to uncover the connection between multiculturalism and the political by identifying the most significant theoretical justifications and arguments, as well as the critiques directed at multiculturalism from the standpoint of the political. The findings indicate that multiculturalism is linked to the political through three key concepts: the politics of recognition, identity politics, and the politics of difference. Viewed through this lens, multiculturalism has articulated a set of theoretical justifications while also becoming subject to various critiques. The study identifies four theoretical justifications of a political nature for multiculturalism: recognition, equality, freedom from domination, and redress for historical injustice. From the perspective of the political, six major critiques of multiculturalism are also identified: the cosmopolitan view of culture, the challenge of integration, the universal ideal of equality and concern for the rights of minorities within minorities, the diversion from redistributive politics, postcolonial critique, and feminist critique.

Keywords: multiculturalism, the political, identity politics, politics of recognition, politics of difference.

^{*} Corresponding Author: Ph.D. Student in political science majoring in public policy Faculty of Law and Political Science, University of Tehran, Tehran, Iran.
saeedsafi@ut.ac.ir

<https://orcid.org/0009-0002-7590-6723>

^{**} Assistant Professor, Department of Political Science, Faculty of Law and Social Sciences, University of Tabriz, Tabriz, Iran.

r.izadi@tabrizu.ac.ir

<https://orcid.org/0000-0002-1838-2567>

Introduction

Multiculturalism has articulated its theoretical justifications through the lenses of identity politics, the politics of recognition, and the politics of difference, and it is precisely through these perspectives that it has also been subjected to various critiques. Accordingly, the central research question of this study is formulated as follows: What are the most significant theoretical justifications and critiques of multiculturalism from the perspective of the political? The aim of the present study is to address this question and, consequently, to provide a theoretical analysis of multiculturalism through the prism of the political. To engage with this core issue, the study adopts a case-study methodology.

Methodology

Drawing on qualitative data obtained from library-based research, the study first presents definitions and general discussions of multiculturalism and its core claims in order to clarify what multiculturalism is and what its fundamental assertions entail. It then identifies the conceptual connections between multiculturalism and the political through relevant theoretical frameworks. Finally, it examines the relationship between multiculturalism and the political by analyzing its major theoretical justifications as well as the critiques directed against it. In line with the case-study approach, the research proceeds step by step in exploring the issue at hand. From this perspective, the identified justifications and critiques themselves constitute forms of in-depth case studies, as the analysis moves within these arguments to examine their internal reasoning as well as the responses offered by multiculturalist theorists.

Theoretical Framework

Multiculturalism is closely connected to identity politics, the politics of difference, and the politics of recognition. All three approaches share a commitment to revaluing identities that have been disrespected and to transforming dominant patterns of representation and communication that marginalize particular groups. Multiculturalism not only encompasses claims related to identity and culture, but also engages with economic interests and political power,

including demands for compensation for the economic and political harms experienced by people as a result of their marginalized group identities.

Multiculturalists argue that cultures and cultural groups themselves should be recognized and given due consideration. However, multicultural claims encompass a wide range of issues related to religion, language, ethnicity, nationality, and race. Culture is a contested and open-ended concept, and many of these categories are either subsumed under it or treated as equivalent to it. Distinguishing between different types of claims can help clarify what is at stake in each case. Language and religion lie at the center of many claims concerning the cultural accommodation of immigrants, while the key claim of minority ethnic groups is the right to self-government. Race plays a more limited role in multicultural discourse. Anti-racism and multiculturalism are distinct yet related ideas: the former emphasizes victimization and resistance, whereas the latter highlights cultural life, cultural expression, achievements, and related dimensions. Cultural life is recognized when concrete aspects of a group's culture, such as African American art and literature in the United States, are incorporated into formal education. Many examples of cultural accommodations or differentiated group rights essentially assist minorities in doing what members of the majority culture are already able to do.

Typically, a differentiated right held by a group refers to the right of a minority group, or its members, to act or refrain from acting in specific ways in accordance with their religious or cultural commitments. In some cases, such rights directly restrict the freedom of non-members in order to protect the minority culture and prevent its absorption into the majority culture, as illustrated by restrictions on the use of English in Quebec. However, when the right-holder is a group rather than an individual, such rights may also serve to protect internal group rules that constrain the freedom of individual members, an issue that will be addressed later in the study.

Discussion and Conclusion

Multiculturalism is closely linked to identity politics, the politics of difference, and the politics of recognition, and through these concepts

it becomes connected to the political. From this perspective, multiculturalism advances a set of theoretical justifications, four of which are identified in this study: recognition, equality, freedom from domination, and redress for historical injustice.

The justification of recognition emerges from communitarian critiques of liberalism and from ontological holism, emphasizing the importance of groups and the recognition of diverse communities. The second justification, equality, originates within liberalism, but a form of liberalism that has been revised through critical engagement with communitarian critiques. Will Kymlicka has developed the most influential liberal theory of multiculturalism by combining liberal values of autonomy and equality with an argument concerning the value of cultural membership. Freedom from domination draws on the civic republican tradition and develops the idea that domination constitutes a serious obstacle to human flourishing; freedom from domination is thus regarded as a good that can be realized through multiculturalism. Redress for historical injustice adopts a perspective that goes beyond liberalism and republicanism, emphasizing the necessity of confronting historical injustices and amplifying the voices of minority groups themselves. This justification is also informed by postcolonial thought, stressing the rights of Indigenous peoples and minorities whose rights were violated under Western colonialism, and viewing multiculturalism as a potential means of compensating for historical injustice.

From the perspective of the political, multiculturalism has also been subject to several critiques. The first is the challenge of cosmopolitan culture. Cultural cosmopolitans argue that multicultural theories rely on an essentialist view of culture, whereas cultures are not distinct and self-contained wholes. With technological advancement and phenomena such as globalization, they argue, all cultures will ultimately converge into a single global culture, if they retain any independent existence at all. In response, multicultural theorists acknowledge that cultures overlap and interact, but maintain that individuals belong to distinct societal cultures and should be free to make their own choices. Some individuals may not wish to conform to a global or dominant culture, while others may prefer hybrid forms of cultural practice. In many cases, individuals remain loyal to their

native culture in the private sphere while adopting dominant or global cultural norms in the public sphere. The challenge of integration and the ideal of universal equality, particularly directed at liberal multiculturalism, argues that there are no group rights, only individual rights, and that justice should address individuals rather than groups. According to this view, group rights may sacrifice the rights of marginalized members within groups, or what is sometimes described as minorities within minorities. Another critique emerges from the economic and cultural left. Cultural left theorists argue that multiculturalism represents a form of recognition politics that diverts attention away from redistribution. From this perspective, recognition politics challenges inequalities of status and seeks remedies through symbolic and cultural change, whereas redistribution politics targets economic inequality and exploitation and advocates structural economic transformation. Postcolonial critiques contend that colonized peoples should initiate decolonization through self-recognition, becoming free, dignified, and distinct participants in humanity, rather than relying on recognition granted by former colonizers. Former colonial powers, according to this view, possess no superior moral authority to recognize or withhold recognition from oppressed minorities or Indigenous peoples. Consequently, Indigenous communities should collectively redirect their struggles away from reconciliation-oriented recognition by existing states toward a resurgent politics of recognition grounded in self-determination, direct action, and cultural revitalization, addressing both the psychological and structural dimensions of colonial power.

Finally, feminist critiques, similar to the challenge of integration and universal equality, argue that expanding protections for minority groups may come at the cost of reinforcing oppression against vulnerable members within those groups. While this issue has been described as the problem of minorities within minorities, feminist theorists place particular emphasis on the position of women within such contexts.

References

Alesina, A. and E. Glaeser (2004) Fighting Poverty in the U. S. and

- Europe: A World of Difference, Oxford: Oxford University Press.
<https://doi.org/10.1017/s0047279405278807>
- Anderson, E. (1999) "What is the Point of Equality?" *Ethics*, 109(2): 287–337. <https://doi.org/10.1086/233897>
- Arneil, B. (2006a) *Diverse Communities: The Problem with Social Capital*, Cambridge: Cambridge University Press.
<https://doi.org/10.1017/cbo9780511490156>
- Arneil, B. and F. MacDonald (2016) "Multiculturalism and the Social Sphere," in *The Ashgate Research Companion to Multiculturalism*, D. Ivison (ed.), London: Routledge, pp. 95–117.
<https://doi.org/10.4324/9781315613314>
- Bachvarova, M. (2014) "Multicultural Accommodation and the Ideal of Non-Domination," *Critical Review of International Social and Political Philosophy*, 17(6): 652–673.
<https://doi.org/10.1080/13698230.2013.826500>
- Banting, K. and R. Johnston, W. Kymlicka and S. Soroka (2006) "Do Multiculturalism Policies Erode the Welfare State? An Empirical Analysis," in *Multiculturalism and the Welfare State*, K. Banting and W. Kymlicka (eds.), Oxford: Oxford University Press, pp. 49–91.
<https://doi.org/10.1177/00016993080510040603>
- Banting, K. and W. Kymlicka (eds.) (2006) *Multiculturalism and the Welfare State: Recognition and Redistribution in Contemporary Democracies*, Oxford: Oxford University Press.
<https://doi.org/10.1017/s004727940800202x>
- Barry, B. (2001) *Culture and Equality: An Egalitarian Critique of Multiculturalism*, Cambridge, MA: Harvard University Press.
<https://doi.org/10.1017/s0003055400400146>
- Bloemraad, I. (2006) *Becoming a Citizen: Incorporating Immigrants and Refugees in the United States and Canada*, Berkeley: University of California Press. <https://doi.org/10.1525/9780520940024>
- Blum, L. A. (1992) "Antiracism, Multiculturalism and Interracial Community: Three Educational Values for a Multicultural Society", Office of Graduate Studies and Research, University of Massachusetts, Boston. <https://doi.org/10.1080/03057240.2014.922057>
- Carens, J. (2000) *Culture, Citizenship and Community: A Contextual Exploration of Justice as Evenhandedness*, Oxford: Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/0198297688.001.0001>
- Coleman, D. L. (1996) "Individualizing Justice through Multiculturalism: The Liberals' Dilemma," *Columbia Law Review*, 96(5): 1093–1167.
<https://doi.org/10.2307/1123402>

- Coulthard, G. (2007) "Subjects of Empire: Indigenous Peoples and the 'Politics of Recognition' in Canada," *Contemporary Political Theory*, 6(4): 437–60. <https://doi.org/10.1057/palgrave.cpt.9300307>.
- (2014) *Red Skins, White Masks: Rejecting the Colonial Politics of Recognition*, Minneapolis: University of Minnesota Press. <https://doi.org/10.7202/1041624ar>
- DenscombeHartyn (2001) *the good research guide: for small- scale social research projects*, Philadelphia; Biddies Ltd. <https://doi.org/10.1017/s0038038599250535>
- Fraser, N. (1997) *Justice Interruptus: Critical Reflections on the 'Postsocialist' Condition*, London: Routledge. <https://doi.org/10.2307/2654616>
- Fraser, N. and A. Honneth (2003) *Redistribution or Recognition? A Political-philosophical Exchange*, London: Verso. <https://doi.org/10.3366/per.2005.1.2.215>
- Gooding-Williams, R. (1998) "Race, Multiculturalism and Democracy", *Constellations*, 5(1): 18–41. <https://doi.org/10.1111/1467-8675.00071>
- Green, L. (1994) "Internal Minorities and Their Rights," in *Group Rights*, J. Baker (ed.), Toronto: University of Toronto Press, pp. 101–117.
- Gutmann, A. (2003) *Identity in Democracy*, Princeton: Princeton University Press. <https://doi.org/10.1086/383447>
- Hero, R. (1998) *Faces of Inequality: Social Diversity in American Politics*, Oxford: Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/oso/9780195117141.001.0001>
- Hero, R. and R. Preuhs (2006) "Multiculturalism and Welfare Policies in the USA: A State-Level Comparative Analysis," in *Multiculturalism and the Welfare State: Recognition and Redistribution in Contemporary Democracies*, K. Banting and W. Kymlicka (eds.), Oxford: Oxford University Press, pp. 121–151. <https://doi.org/10.1177/00016993080510040603>
- Iverson, D. (2006) "Historical Injustice," in *The Oxford Handbook of Political Theory*, J. Dryzek, B. Honig and A. Phillips (eds.), Oxford: Oxford University Press, pp. 507–25. <https://doi.org/10.1017/s1468109910000186>
- Iverson, D., P. Patton and W. Sanders (2000) *Political Theory and the Rights of Indigenous Peoples*, Cambridge: Cambridge University Press.

- <https://doi.org/10.1177/003231870105300112>.
- Kukathas, C. (1995) "Are There Any Cultural Rights?" *Political Theory*, 20: 105–139. <https://doi.org/10.1177/0090591792020001006>
- (2003) *The Liberal Archipelago: A Theory of Diversity and Freedom*, Oxford: Oxford University Press. <https://doi.org/10.1086/426351>.
- Kymlicka, W. (1989) *Liberalism, Community and Culture*, Oxford: Oxford University Press. <https://doi.org/10.2307/1963282>
- (1995) *Multicultural Citizenship: A Liberal Theory of Minority Rights*, Oxford: Oxford University Press. <https://doi.org/10.1017/s0008423900014700>
- (ed.) (1995) *The Rights of Minority Cultures*, Oxford: Oxford University Press. <https://doi.org/10.1017/s0829320100005007>
- (1999) "Liberal Complacencies", in *Is Multiculturalism Bad for Women?* J. Cohen and M. Howard and M. C. Nussbaum (eds.), Princeton: Princeton University Press, pp. 31–34. <https://doi.org/10.1086/233532>
- (2001) *Politics in the Vernacular: Nationalism, Multiculturalism and Citizenship*, Oxford: Oxford University Press. <https://doi.org/10.1017/s0031819101410618>
- Kymlicka, W. and K. Banting (2006) "Immigration, Multiculturalism and the Welfare State," *Ethics & International Affairs*, 20 (3): 281–304. <https://doi.org/10.1111/j.1747-7093.2006.00027.x>
- Kymlicka, W. and A. Patten (eds.) (2003) *Language Rights and Political Theory*, Oxford: Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/oso/9780199262908.001.0001>
- Lovett, F. (2009) "Domination and Distributive Justice," *Journal of Politics*, 71: 817–830. <https://doi.org/10.1017/s0022381609090732>
- (2010) "Cultural Accommodation and Domination," *Political Theory*, 38(2): 243–267. <https://doi.org/10.1177/0090591709354870>
- Margalit, A. and J. Raz (1990) "National Self-Determination," *Journal of Philosophy*, 87(9): 439–461. <https://doi.org/10.2307/2026968>
- Miller, D. (2002) "Liberalism, Equal Opportunities and Cultural Commitments," in *Multicultural Reconsidered: Culture and Equality and Its Critics*, P. Kelly (ed.), Oxford: Polity Press, pp. 45–61. <https://doi.org/10.1093/esr/17.3.334>
- Moore, M. (2005) "Internal Minorities and Indigenous Self-Determination," in A. Eisenberg and J. Spinner-Halev 2005(eds.), pp. 271–293. <https://doi.org/10.1017/cbo9780511490224.014>

- Nazari, A.-A. (2022) *Analysis of the political: Understanding late theoretical foundations* [in Persian]. Tehran: University of Tehran Press.
- Okin, S (1999) “Is Multiculturalism Bad for Women?” in *Is Multiculturalism Bad for Women?* J. Cohen, M. Howard and M. C. Nussbaum (eds.), Princeton: Princeton University Press, pp. 7–24. <https://doi.org/10.1086/233532>
- Parekh, B. (2000) *Rethinking Multiculturalism: Cultural Diversity and Political Theory*, Cambridge, MA: Harvard University Press. <https://doi.org/10.1086/378450>
- Pettit, P. (1997) *Republicanism: A Theory of Freedom and Government*, Oxford: Clarendon. <https://doi.org/10.1017/s0953820800002363>
- Rawls, J. (1971) *A Theory of Justice*, Cambridge, MA: Belknap Press.
- Raz, J. (1986) *The Morality of Freedom*, Oxford: Oxford University Press.
- Rorty, R. (1999) *Achieving Our Country: Leftist Thought in Twentieth-Century America*, Cambridge, MA: Harvard University Press. <https://doi.org/10.1515/sats.2000.177>
- Scheffler S (2003) “What is Egalitarianism?” *Philosophy and Public Affairs*, 31(1): 5–39. <https://doi.org/10.1111/j.1088-4963.2003.00005.x>
- Shachar, A. (2000) “On Citizenship and Multicultural Vulnerability,” *Political Theory*, 28: 64–89. <https://doi.org/10.1177/0090591700028001004>
- (2001) *Multicultural Jurisdictions: Cultural Differences and Women’s Rights*, Cambridge: Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/s0731126500010775>
- Simpson, A. (2000) “Paths toward a Mohawk Nation: Narratives of Citizenship and Nationhood in Kahnawake,” in *Political Theory and the Rights of Indigenous Peoples*, D. Ivison, P. Patton and W. Sanders (eds.), Cambridge: Cambridge University Press, pp. 113–136. <https://doi.org/10.1177/003231870105300112>
- Skinner, Q. (1998) *Liberty before Liberalism*, Cambridge: Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/s0953820800004143>
- Song, S. (2005) “Majority Norms, Multiculturalism and Gender Equality”, *American Political Science Review*, 99(4): 473–1489. <https://doi.org/10.1017/s0003055405051828>
- (2007) *Justice, Gender and the Politics of Multiculturalism*, Cambridge: Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/s1743923x09000129>.

- (2008) "The Subject of Multiculturalism: Culture, Religion, Language, Ethnicity, Nationality and Race?" in *New Waves in Political Philosophy*, B. de Bruin and C. Zurn (eds.), New York: Palgrave MacMillan, pp. 177–197.
<https://doi.org/10.1057/9780230234994>.
- Spinner-Halev, J. (2001) "Feminism, Multiculturalism, Oppression and the State," *Ethics*, 112: 84–113. <https://doi.org/10.1086/322741>
- Taylor, C. (1992) (1994) "The Politics of Recognition," in *Multiculturalism: Examining the Politics of Recognition*, A. Gutmann (ed.), Princeton: Princeton University Press, pp. 25–73.
<https://doi.org/10.7202/015381ar>
- (1995) "Irreducibly Social Goods", in *Philosophical Arguments*, Cambridge, MA: Harvard University Press, pp. 127–145.
<https://doi.org/10.1086/233914>.
- Tom, C. (2018) *Rethinking Recognition: Freedom, Self-Definition and Principles for Practice*, Ph. D. Dissertation, Political Science Department, University of California/Berkeley, available online.
- Tully, J. (1995) *Strange Multiplicity: Constitutionalism in an Age of Diversity*, Cambridge: Cambridge University Press.
<https://doi.org/10.1017/s0953820800006294>.
- van Parijs, P. (ed.) (2004) *Cultural Diversity versus Economic Solidarity*, Louvain-la-Neuve: De Boeck.
<https://doi.org/10.1002/9780470996386.ch3>
- Waldron, J (1995) "Minority Cultures and the Cosmopolitan Alternative," in *The Rights of Minority Cultures*, Oxford: Oxford University Press, pp. 93–119.
<https://doi.org/10.1017/s0829320100005007>.
- Williams, M. (1998) *Voice, Trust and Memory: Marginalized Groups and the Failings of Liberal Representation*, Princeton: Princeton University Press.
<https://doi.org/10.2307/2585417>
- Young, I. M. (1990) *Justice and the Politics of Difference*, Princeton, NJ: Princeton University Press.
<https://doi.org/10.2307/1964259>

دوفصلنامه علمی «پژوهش سیاست نظری»

شماره سی و هشتم، پاییز و زمستان ۱۴۰۴: ۱۶۰-۱۲۹

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۴/۲۶

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۱۱/۰۵

نوع مقاله: پژوهشی

بررسی تحلیلی - نظری چندفرهنگ گرایی از دریچهٔ امر سیاسی

سعیدصافی اردھایی*

رجب ایزدی**

چکیده

تحقیق حاضر می‌کوشد به روشی تحلیلی و با بهره‌گیری از داده‌های کیفی به‌دست‌آمده از کتابخانه به واکاوی رابطه میان چندفرهنگ گرایی و امر سیاسی از منظر نظری بپردازد. هدف تحقیق حاضر، کشف رابطهٔ میان چندفرهنگ گرایی و امر سیاسی از طریق شناسایی مهم‌ترین توجیهات و استدلال‌های نظری و نیز نقدهای وارده به چندفرهنگ گرایی از دریچهٔ امر سیاسی است. یافته‌های پژوهش حاضر نشان می‌دهد که چندفرهنگ گرایی از طریق مفاهیم سه‌گانه سیاست‌شناسایی، سیاست‌هویت و سیاست‌تفاوت به امر سیاسی مرتبط شده و از این دریچه، توجیهاتی را استدلال نموده و نقدهایی نیز به آن وارد شده است. تحقیق حاضر، چهار توجیه نظری که از جنس امر سیاسی است، برای چندفرهنگ گرایی یافته که عبارتند از: به رسمیت شناختن، برابری، آزادی از سلطه و رسیدگی به بی‌عدالتی تاریخی. از دریچه امر سیاسی نیز شش نقد به چندفرهنگ گرایی شناسایی کردیم که عبارتند از: نگاه جهان‌وطنی به فرهنگ، چالش انطباق، آرمان جهانی برابری و توجه به حقوق اقلیت در اقلیت‌ها، انحراف از سیاست بازتوزیع، نقد پسااستعماری و نقد فمینیستی.

واژه‌های کلیدی: چندفرهنگ گرایی، امر سیاسی، سیاست‌هویت، سیاست‌شناسایی و سیاست‌تفاوت.

*نویسنده مسئول: دانشجوی دکتری علوم سیاسی، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دانشگاه تهران، ایران

saeedsafil15@gmail.com

<https://orcid.org/0009-0002-7590-6723>

**استادیار گروه علوم سیاسی، دانشکده حقوق و علوم اجتماعی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران

r. izadi@tabrizu. ac. ir

<https://orcid.org/0000-0002-1838-2567>

مقدمه و بیان مسئله

چندگانگی فرهنگی یا چندفرهنگ‌گرایی^۱، نوعی ایدئولوژی است که بر مبنای آن، انسان‌هایی از اقوام، نژاد و ملیت‌های گوناگون با داشتن حقوق شهروندی یکسان در یک مکان، مثلاً یک کشور زندگی می‌کنند. می‌دانیم وقتی صحبت از شهروند، ایدئولوژی، قانون، اسکان، مهاجرت، حقوق و روابط سیال قدرت میان مفاهیم یادشده می‌شود، پای سیاست و به تعبیری وسیع‌تر، امر سیاسی به میان می‌آید. موضوع سیاست آنگاه که جامع و مانع باشد، امر سیاسی نامیده می‌شود که به بررسی نسبت قدرت در امور مختلف می‌پردازد. یعنی وقتی نقش قدرت و سیاست را فراتر و وسیع‌تر از دولت در امور مختلف ارزیابی می‌کنیم، وارد قلمرو امر سیاسی می‌شویم (ر.ک: نظری، ۱۴۰۱). در مقاله حاضر می‌خواهیم چندفرهنگ‌گرایی را از قاب^۲ و دریچه امر سیاسی مورد مذاقه نظری قرار دهیم.

اتصال چندفرهنگ‌گرایی به امر سیاسی با مفاهیم سیاستِ هویت^۳، سیاستِ تفاوت^۴ و سیاستِ شناسایی^۵ صورت می‌گیرد (ر.ک: Taylor, 1992). سیاستِ هویتی، رهیافتی است که بر اولویت‌بندی مردم بر اساس دغدغه‌های عمده‌تر مرتبط با هویت مشخص نژادی، مذهبی، قومی، جنسی، اجتماعی، فرهنگی و دیگر اشکال هویتی آنها و تشکیل اتحادهای سیاسی انحصاری با دیگران در این گروه‌ها، به جای درگیر شدن در سیاست عمومی و سنتی‌تر حزبی مبتنی شده است. اصطلاح سیاستِ هویتی در ارجاع به دامنه گسترده‌ای از فعالیت‌های سیاسی و تحلیل‌های نظری به کار می‌رود که در تجربه‌های بی‌عدالتی‌ای که گروه‌های اجتماعی مختلف به اشتراک گذاشته‌اند، ریشه دارد. معمولاً در این کاربرد، منظور از سیاستِ هویتی، ادعای آزادی سیاسی و خودفرمانی برای گروه‌های حاشیه‌ای و اقلیت است.

سیاستِ شناسایی یا به تعبیر صحیح‌تر، «سیاستِ به رسمیت شناختن»، منبعث از مقاله‌ای است که در سال ۱۹۹۲ فیلسوف کانادایی، چارلز تیلور^۶ نوشته است (همان). این

1. Multiculturalism

2. Frame

3. Identity politics

4. The politics of difference

5. The Politics of Recognition

6. Charles Taylor

مقاله درباره جریان‌های سیاسی‌ای بحث می‌کند که به دنبال به رسمیت شناخته شدن برای گروه‌های هویتی خاص هستند. این مقاله در سال ۱۹۹۴ با توضیحات اضافی مبدل به کتابی با عنوان «چندفرهنگ‌گرایی: بررسی سیاست به رسمیت شناختن»^۱ چاپ شد (ر.ک: Taylor, 1995).

سیاست تفاوت نیز استدلال می‌کند که بسیاری از تفاوت‌های مهم به طور معمول و سیستماتیک مورد ستم قرار می‌گیرند. در واقع این واقعیت ستم است که به این گروه‌ها ادعاهای ویژه‌ای در نظام سیاسی می‌دهد. «سیاست تفاوت» بر هویت‌های جمعی به عنوان مبنایی برای ادعاها تأکید می‌کند و بر اهمیت آن هویت‌ها در سیاست‌گذاری عمومی تأکید دارد. این استدلال به صراحت هویت فرهنگی را به عنوان یک مبنای هنجاری برای طرح ادعاهای حقوقی خاص و مخالف اکثریت از طرف افرادی که عضو گروه‌های خاص هستند، در نظر می‌گیرد. این مجموعه ایده‌ها منجر به این نتیجه می‌شود که اعمال قوانین جهانی تنها به ضرر بیشتر این گروه‌ها و سرکوب تفاوت‌های مشروع آنها خواهد انجامید. سیاست چندفرهنگ‌گرایی از آغاز برنامه‌ای بوده است که تفاوت‌ها را به رسمیت می‌شناسد و گرامی می‌دارد (ر.ک: Ryan, 2010) و از این منظر، ارتباط تنگاتنگی میان چندفرهنگ‌گرایی با سیاست تفاوت وجود دارد.

چندفرهنگ‌گرایی از دریچه سیاست هویت، سیاست شناسایی و سیاست تفاوت برای خود توجیهات نظری قائل بوده، از همین دریچه است که نقدهایی نیز به آن وارد شده است. پس پرسش اصلی پژوهش حاضر عبارت است از: «مهم‌ترین توجیهات و نقدهای نظری چندفرهنگ‌گرایی از دریچه امر سیاسی کدام است؟»

هدف تحقیق حاضر، پاسخ به پرسش یادشده و در نتیجه تحلیل نظری چندفرهنگ‌گرایی از دریچه امر سیاسی است. برای پاسخ به این پرسش که درون‌مایه اصلی پژوهش حاضر است، از روش موردکاوی استفاده می‌کنیم.

مورد یا قضیه، روایت مکتوبی از پژوهشی است که قبلاً وجود داشته و به صورت مصنوعی ایجاد نشده است. در موردکاوی مانند تحقیق تجربی رفتار نمی‌کنیم که متغیرها دست‌کاری و نسبت میان متغیرها سنجیده شود. در اینجا، متغیری مستقل و وابسته

تعریف نمی شود. مطالعه موردی، یک بررسی عمیق و چندوجهی است که با استفاده از روش‌های تحقیق کیفی روی یک پدیده اجتماعی صورت می‌گیرد. مطالعه عمیق، تمرکز بر موضوعی خاص، تأکید بر روابطها و فرایندها، نگرش کل‌گرا و سیستمی، مجموعه طبیعی و نه تصنعی، منابع متعدد و روش‌های مختلف گردآوری داده‌ها از مهم‌ترین ویژگی‌های روش موردکاوی است (ر.ک: Denscombe, 2001).

به همین منظور با استفاده از داده‌های کیفی به‌دست‌آمده از کتابخانه، ابتدا تعاریف و کلیاتی از چندفرهنگ‌گرایی و ادعاهای آن ارائه می‌دهیم تا بدانیم اساساً چندفرهنگ‌گرایی چیست و ادعاهای اساسی آن کدام است و سپس اتصال چندفرهنگ‌گرایی به امر سیاسی را با مفاهیم تئوریک شناسایی کرده، در نهایت نسبت آن با امر سیاسی را از طریق توجیهات نظری و نقدهای وارد شده به آن بیان خواهیم کرد. یعنی طبق روش تحقیق موردکاوی، گام‌به‌گام مسئله موردنظر را بیشتر خواهیم کاوید و از این منظر، مواردی که به عنوان نقد و توجیهات یافته می‌شوند، نوعی موردکاوی عمیق هستند؛ زیرا ما در دل توجیهات و نقدها نیز پیش رفته، استدلالات آنها و پاسخ‌های چندفرهنگ‌گرایی را نیز بیان می‌کنیم.

چندفرهنگ‌گرایی: کلیات و ادعاهای اساسی

گفتیم که چندفرهنگ‌گرایی، ارتباط نزدیکی با سیاستِ هویت^۱، سیاستِ تفاوت^۲ و سیاستِ شناسایی^۳ دارد که همگی تعهدی به ارزش‌گذاری مجدد هویت‌هایی که به آنها بی‌احترامی شده و تغییر الگوهای مسلط بازنمایی و الگوهای ارتباطاتی دارند که گروه‌های خاصی را به حاشیه می‌برند (ر.ک: Gutmann, 2003; Taylor, 1992; Young, 1990). چندفرهنگ‌گرایی نه‌تنها شامل ادعاهای هویت و فرهنگ است، بلکه همچنین به منافع اقتصادی و قدرت سیاسی مربوط می‌شود و شامل مطالباتی برای جبران آسیب‌های اقتصادی و سیاسی است که مردم در نتیجه هویت‌های گروهی به حاشیه رانده‌شده‌شان متحمل می‌شوند.

1. identity politics

2. the politics of difference

3. the politics of recognition

چندفرهنگ‌گرایان معتقدند که این فرهنگ^۱ و گروه‌های فرهنگی^۲ هستند که باید به رسمیت شناخته شوند و مورد توجه قرار گیرند. با این حال ادعاهای چندفرهنگ‌گرایی شامل انواع ادعاهای مربوط به مذهب، زبان، قومیت، ملیت و نژاد است. فرهنگ، مفهومی مناقشه‌برانگیز و بدون پایان است و همه این مقوله‌ها، زیرمجموعه مفهوم فرهنگ قرار گرفته‌اند یا با آن یکسان انگاشته شده‌اند. تفکیک و تمایز بین انواع مختلف ادعاها می‌تواند آنچه را در خطر است، روشن سازد (ر.ک: Song, 2008). زبان و مذهب در قلب بسیاری از ادعاها برای اقامت فرهنگی مهاجران قرار دارد. ادعای کلیدی قومیت‌های^(۱) اقلیت، حقوق خودگردانی است. نژاد، نقش محدودتری در گفتمان چندفرهنگ‌گرایی دارد. ضد نژادپرستی و چندفرهنگ‌گرایی، ایده‌های متمایز اما مرتبط هستند؛ زیرا اولی، قربانی‌سازی و مقاومت^۳ را برجسته می‌کند، در حالی که دومی، زندگی فرهنگی، بیان فرهنگی، دستاوردها و موارد مشابه را برجسته می‌کند (Blum, 1992: 14). زندگی فرهنگی وقتی به رسمیت شناخته می‌شود که جنبه‌های فرهنگ واقعی یک گروه مانند هنر و ادبیات آمریکاییان آفریقایی‌تبار در ایالات متحده نیز جایی در آموزش رسمی داشته باشد (ر.ک: Gooding-Williams, 1998). نمونه‌هایی از تسهیلات فرهنگی یا حقوق متمایز گروهی در حقیقت کمک به انجام کارهایی است که اعضای فرهنگ اکثریت از قبل قادر به انجام آن هستند.

معمولاً یک حق متمایز شده توسط گروه، حق یک گروه اقلیت (یا عضوی از چنین گروهی) است که به روش خاصی مطابق با تعهدات مذهبی و یا تعهدات فرهنگی خود عمل کنند یا عمل نکنند. در برخی موارد، این حقی است که مستقیماً باعث محدود شدن آزادی افراد غیر عضو می‌شود تا از فرهنگ گروه اقلیت محافظت کرده، مانع از حل شدن آن در اکثریت فرهنگی شود، مانند محدودیت استفاده از زبان انگلیسی در کبک. البته وقتی صاحب حق، گروه باشد و نه فرد، حق ممکن است از قوانین گروهی محافظت کند که آزادی تک‌تک اعضا را محدود می‌کند که در ادامه تحقیق به آن خواهیم پرداخت.

1. culture

2. cultural groups

3. victimization and resistance

توجیهات چندفرهنگ‌گرایی

در قسمت قبل، خلاصه‌ای از کلیات ادعاهای چندفرهنگ‌گرایی را مرور کردیم. اکنون می‌توانیم به بررسی توجیهاتی که چندفرهنگ‌گرایی برای نظریه خود آورده بپردازیم. مقصود از توجیهات، همان استدلال‌های نظری است که یک نظریه در دفاع از خود و اثبات حقیقت تئوریک خود می‌آورد.

الف) به رسمیت شناختن

سیاست شناخت یا سیاست به رسمیت شناختن، یکی از توجیهات چندفرهنگ‌گرایی است که از نقد جامعه‌گرایانه لیبرالیسم^(۱) ناشی می‌شود. لیبرال‌ها تمایل دارند فردگرای اخلاقی باشند. آنها اصرار دارند که افراد باید در انتخاب و تعقیب تصورات خود از زندگی خوب، آزاد باشند. آنها حقوق و آزادی‌های فردی را بر زندگی اجتماعی و کالاهای جمعی اولویت می‌دهند. برخی از لیبرال‌ها درباره هستی‌شناسی اجتماعی نیز فردگرا هستند (آنچه برخی آن را فردگرایی روش‌شناختی یا اتمیسم^(۲) می‌نامند). فردگرایان روش‌شناس^(۳) معتقدند که می‌توان و باید کنش‌های اجتماعی و کالاهای اجتماعی را برحسب ویژگی‌های افراد تشکیل‌دهنده یعنی کالاهایی فردی به حساب آوریم و تعریف کنیم. هدف نقد جامعه‌گرایانه از لیبرالیسم، اخلاق لیبرال نیست، بلکه هستی‌شناسی اجتماعی لیبرال است. جامعه‌گرایان چون کل‌گرایی هستی‌شناختی را پذیرفته‌اند، در نتیجه ایده تقدم فرد بر جامعه را رد می‌کنند و برای کالاهای اجتماعی^(۴) یا جمعی، ارزش ذاتی و تقلیل‌ناپذیر به رفاه فردی قائلند. آنها در عوض کل‌گرایی هستی‌شناختی را پذیرفته‌اند که به قول چارلز تیلور، کالاهای جمعی را به عنوان کالاهایی تقلیل‌ناپذیر و دارای ارزش ذاتی می‌پذیرد (ر.ک: Taylor, 1995).

در حقیقت ما با یک دیدگاه هستی‌شناختی کل‌گرایانه از هویت‌ها و فرهنگ‌های جمعی سروکار داریم که زیربنای استدلال تیلور برای سیاست بازشناسی^(۵) است. تیلور با تکیه بر روسو، هردر و هگل، در مقابل دیگران^(۶) استدلال می‌کند که ما به عامل انسانی کامل تبدیل نمی‌شویم و هویت خود را جدا از دیگران تعریف نمی‌کنیم؛ بلکه «ما هویت

1. communitarian critique of liberalism

2. atomism

3. Methodological individualists

4. Social goods

5. politics of recognition

خود را همیشه در گفت‌وگو با چیزهایی که دیگران مهم ما می‌خواهند در ما ببینند و گاهی در مبارزه با آنها تعریف می‌کنیم» (Taylor, 1994: 33). از آنجایی که هویت ما به صورت گفت‌وگو شکل می‌گیرد، ما به شناخت دیگران وابسته هستیم. فقدان شناخت یا تشخیص نادرست می‌تواند صدمات جدی ایجاد کند: «اگر افراد یا جامعه اطراف آنها، تصویری محدود یا تحقیرآمیز از خود به آنها بازتاب دهند، ممکن است یک شخص یا گروهی از مردم، یک آسیب واقعی ناشی از تحریف واقعیت را متحمل شوند» (Taylor, 1994: 25). مبارزه برای به رسمیت شناختن، تنها از طریق «رژیم به رسمیت شناختن متقابل بین برابران»^۱ (Taylor, 1994: 50) می‌تواند به طور رضایت‌بخشی حل شود.

تیلور سیاست به رسمیت شناختن را از سیاست احترام برابر^۲ لیبرال سنتی، متمایز می‌کند. در مقابل، سیاست به رسمیت شناختن مبتنی بر «قضاوت‌هایی درباره آنچه یک زندگی خوب را می‌سازد- قضاوت‌هایی که یکپارچگی فرهنگ‌ها در آن جایگاه مهمی دارد»- استوار است. او درباره مثالی از بقای فرهنگ فرانسه در کبک بحث می‌کند. زبان فرانسه صرفاً یک منبع جمعی نیست که افراد ممکن است بخواهند از آن استفاده کنند و در نتیجه به دنبال حفظ آن باشند، همان طور که سیاست احترام برابر پیشنهاد می‌کند. در عوض، زبان فرانسوی، یک کالای جمعی تقلیل‌ناپذیر است که خود مستحق حفظ است. سیاست‌های زبانی با هدف حفظ زبان فرانسوی در کبک، فعالانه به دنبال حفظ اعضای جامعه دارای زبان مشترک خود هستند، با اطمینان از اینکه نسل‌های آینده همچنان به عنوان فرانسوی‌زبان شناسایی می‌شوند. تیلور استدلال می‌کند که به دلیل نقش ضروری فرهنگ‌ها در توسعهٔ عاملیت و هویت انسانی، ما باید پیش‌فرض ارزش برابر همه فرهنگ‌ها را اتخاذ کنیم.

(ب) برابری

از دل سیاست تفاوت و برای برطرف کردن نابرابری در میان گروه‌های مختلف جامعه، توجیهی برای چند فرهنگ‌گرایی زاده شد که «برابری» نام داشت و البته دارای سرچشمه‌های قوی لیبرالیستی نیز است، اما لیبرالیسمی که از طریق درگیری انتقادی با

1. a regime of reciprocal recognition among equals
2. politics of equal respect

نقد جامعه‌گرایانه لیبرالیسم تجدیدنظر شده است. ویل کیملیکا^۱، تأثیرگذارترین نظریه‌پرداز لیبرال چندفرهنگ‌گرایی را با تلفیق ارزش‌های لیبرال استقلال و برابری با استدلال درباره ارزش عضویت فرهنگی ایجاد کرده است. او به جای شروع با اهداف و کالاهای جمعی ذاتاً ارزشمند، مانند تیلور، فرهنگ‌ها را به دو دلیل اصلی، برای افراد ارزشمند می‌داند: نخست، عضویت فرهنگی، شرط مهم استقلال شخصی است. کیملیکا در اولین کتاب خود به نام «لیبرالیسم، جامعه و فرهنگ»^۲ (۱۹۸۹) مورد خود را برای چندفرهنگ‌گرایی بودن در چارچوب عدالت رالزی توسعه می‌دهد (۱۹۷۱) و عضویت فرهنگی را به عنوان یک خیر اولیه می‌بیند؛ چیزهایی که فرض بر این است که هر فرد منطقی، خواهان آن است و برای دستیابی به اهداف، ضروری است. او در کتاب بعدی خود، «شهروندی چندفرهنگ‌گرایی»^۳ (۱۹۹۵)، چارچوب رالزی را رها کرد و در عوض بر کار آویشای مارگالیت و جوزف راز^۴ (۱۹۹۰) درباره خودمختاری ملی تکیه کرد. یکی از شروط مهم استقلال، داشتن گستره مناسبی از گزینه‌ها برای انتخاب است. فرهنگ‌ها به عنوان زمینه‌های انتخاب عمل می‌کنند که گزینه‌ها و متن‌های معناداری را ارائه می‌کنند که با آن افراد می‌توانند اهداف خود را چارچوب‌بندی، تجدیدنظر و دنبال کنند (ر.ک: Margalit & Raz, 1990).

دوم، عضویت فرهنگی، نقش مهمی در هویت شخصی افراد دارد. کیملیکا با استناد به راز (۱۹۸۶) و همچنین تیلور، هویت فرهنگی را به عنوان فراهم کردن لنگری برای مردم برای شناسایی خود و امنیت ناشی از تعلق امن بی‌دردسر برای خود می‌داند (ر.ک: Taylor, 1992). این بدان معناست که بین عزت‌نفس یک فرد و احترامی که برای گروه فرهنگی‌ای که او بخشی از آن است، ارتباط عمیق و کلی وجود دارد. این صرفاً عضویت در هر فرهنگی نیست، بلکه فرهنگ خود فرد است که باید تضمین شود تا عضویت فرهنگی به عنوان زمینه انتخاب معنادار و مبنایی برای احترام به خود عمل کند.

1. Will Kymlicka

2. Liberalism, Community and Culture

3. Multicultural Citizenship

4. Margalit, A. and J. Raz

کیملیکا از این فرضیه‌ها درباره ارزش ابزاری عضویت فرهنگی به سمت ادعای برابری خواهانه حرکت می‌کند که چون اعضای گروه‌های اقلیت از نظر دسترسی به فرهنگ‌های خود (برخلاف اعضای فرهنگ اکثریت) در محرومیت هستند، از حمایت‌های ویژه برخوردارند. توجه به این نکته مهم است که استدلال برابری خواهانه کیملیکا برای چندفرهنگ‌گرایی مبتنی بر نظریه برابری است که منتقدان آن را برابری‌گرایی شانس^۱ نامیده‌اند (ر.ک: Anderson, 1999; Scheffler, 2003). طبق نظریه برابری خواهان شانس، افراد باید مسئول نابرابری‌های ناشی از انتخاب‌های خود باشند، اما نه برای نابرابری‌های ناشی از شرایط انتخاب‌نشده (ر.ک: Dworkin, 1981).

رسیدگی به نابرابری‌های اخیر، مسئولیت جمعی شهروندان است. برای مثال، نابرابری‌های ناشی از موقعیت اجتماعی اولیه فرد در زندگی، انتخاب‌نشده است، اما به شدت چشم‌انداز فرد را در زندگی تعیین می‌کند. مساوات خواهان شانس استدلال می‌کنند که کسانی که در خانواده‌های فقیر به دنیا می‌آیند، از طریق یک طرح مالیاتی بازتوزیع‌کننده، مستحق حمایت و کمک جمعی هستند. کیملیکا، عضویت فرهنگی را به این فهرست نابرابری‌های انتخاب‌نشده اضافه می‌کند. اگر فردی در فرهنگ مسلط جامعه متولد شود، از خوش‌شانسی برخوردار است؛ در حالی که کسانی که به فرهنگ‌های اقلیت تعلق دارند، به دلیل بدشانسی وضعیت اقلیت خود از مضراتی رنج می‌برند. مثلاً یک عرب اهل عربستان اگر در ریاض به دنیا بیاید، چون متعلق به فرهنگ اکثریت و مسلط است، پیش‌فرض او در زندگی، وضعیت مطلوب در کشور است؛ و اگر همین فرد در استان قطیف به دنیا بیاید و جزء شیعیان عربستان محسوب شود، آنگاه بدشانس بوده، از انواع و اقسام حقوق و امتیازها محروم است. از آنجایی که نابرابری در دسترسی به عضویت فرهنگی، ناشی از شانس است (برخلاف انتخاب‌های فردی) و فرد در نتیجه آن، آسیب‌هایی را متحمل می‌شود، اعضای گروه‌های اقلیت به طور منطقی می‌توانند از اعضای فرهنگ اکثریت بخواهند که در تحمل هزینه‌های اقامت، سهیم باشند. در اینجا حقوق گروه‌های اقلیت، همان‌طور که کیملیکا استدلال می‌کند، در یک نظریه برابری خواهانه لیبرال که بر اهمیت اصلاح نابرابری‌های انتخاب‌نشده تأکید می‌کند، توجیه می‌شوند (Kymlicka, 1995: 109).

ممکن است کسی این سؤال را مطرح کند که آیا گروه‌های اقلیت فرهنگی واقعاً مستضعف^۱ هستند؟ پس چرا فقط قوانین ضد تبعیض را اجرا نکنیم و از هرگونه تسهیلات مثبت برای گروه‌های اقلیت جلوگیری کنیم؟ کیملیکا و دیگر نظریه‌پردازان لیبرال چندفرهنگ‌گرایی معتقدند که قوانین ضد تبعیض در برخورد با اعضای گروه‌های اقلیت به یک عنوان و به‌تمامه یکسان نیستند؛ زیرا دولت‌ها نمی‌توانند نسبت به فرهنگ بی‌طرف باشند. در جوامعی که از نظر فرهنگی، متنوع هستند، ما به‌راحتی می‌توانیم الگوهای حمایت دولت از برخی گروه‌های فرهنگی را نسبت به گروه‌های دیگر پیدا کنیم. هرچند ایالت‌ها^(۴) ممکن است از به رسمیت شناختن هر دینی اجتناب کنند، با این حال چون زبان یک نشانگر پارادایمیک فرهنگ است، نمی‌توانند از ایجاد یک زبان برای مدارس دولتی و سایر خدمات دولتی اجتناب کنند (Kymlicka, 1995: 111; Carens, 2000: 77-78).

مزیت زبانی به مزیت اقتصادی و سیاسی تبدیل می‌شود؛ زیرا اعضای جامعه فرهنگی مسلط در مدارس، محل کار و سیاست، جایگاه بالایی دارند. مزیت زبانی نیز شکل نمادین به خود می‌گیرد. وقتی اقدام دولت با اتخاذ زبانی خاص یا با سازمان‌دهی هفته کاری و تعطیلات عمومی بر اساس تقویم ادیان خاص، تأیید نمادین را به گروهی خاص داده، این مسئله بیانگر این است که زبان و آداب و رسوم یک گروه، ارزش بیشتری نسبت به سایر گروه‌ها دارد. مثلاً دولت ترکیه با وجود اینکه از بدو تأسیس در ۱۹۲۴ جشن باستانی نوروز را مورد احترام کرده است، اساساً به رسمیت نشناخته و نه تنها تعطیل اعلام نمی‌کند که با برگزارکنندگان جشن‌های خیابانی نیز برخورد می‌شود. کردها، یکی از اقلیت‌ها هستند و آداب و رسومشان، ارزش کمتری نسبت به اکثریت ترک دارد.

توجه به این نکته مهم است که چندفرهنگ‌گرایان لیبرال، بین انواع مختلف گروه‌ها، تمایز قائل می‌شوند. برای مثال نظریه کیملیکا، گونه‌شناسی‌ای از گروه‌های مختلف و انواع مختلف حقوق برای هر کدام ایجاد می‌کند. این قوی‌ترین شکل حقوق متمایز گروهی - حقوق خودگردانی - را به مردم بومی و اقلیت‌های ملی ارائه می‌دهد. در اینجا دو گروه اقلیت متفاوت، شناسایی می‌شود: نخست، اقلیت‌های ملی که ناخواسته و

1. disadvantaged

شانسی به عنوان اقلیت به دنیا آمده‌اند و دوم، مهاجران به عنوان مهاجران داوطلب در نظر گرفته می‌شوند که خود با انتخاب مهاجرت، از دسترسی به فرهنگ بومی خود صرف‌نظر کردند. چندفرهنگ‌گرایی مهاجر- که کیملیکا آن را حقوق چندقومیتی می‌نامد- به عنوان تقاضا برای شرایط عادلانه‌تر ادغام در جامعه وسیع‌تر از طریق اعطای معافیت‌ها و تسهیلات درک می‌شود، نه رد ادغام یا درخواست برای خودمختاری جمعی. درک تفاوت این دو گروه بسیار مهم است (Kymlicka, 1995: 113-115).

ج) آزادی از سلطه

اینکه چرا عده‌ای به خاطر هویت مثلاً سیاه یا مذهب خاصی تحت سلطه هستند، مجموعه دیگری از استدلال‌ها را برای چندفرهنگ‌گرایی آفرید که منبعث از سیاست هویت بوده، بر ارزش آزادی از سلطه استوار است. برخی از نظریه‌پردازان مانند فیلیپ پتیت (۱۹۹۷) و کوئنتین اسکینر (۱۹۹۸) با استفاده از سنت جمهوری مدنی، ایده آزادی از سلطه را توسعه داده‌اند. فرانک لوت (۲۰۰۹) با تکیه بر این خط استدلال برای به رسمیت شناختن، معتقد است که سلطه، مانعی جدی بر سر راه شکوفایی انسان است. برخلاف مفهوم آزادی به عنوان عدم مداخله مسلط در نظریه لیبرال، آزادی به مثابه عدم تسلط برگرفته از سنت جمهوری مدنی، بر ظرفیت یک فرد برای مداخله بر مبنای دلخواه در انتخاب‌های معینی که دیگری انجام می‌دهد، تمرکز می‌کند (Pettit, 1997: 52). در این دیدگاه از آزادی، ما می‌توانیم حتی زمانی که هیچ مداخله‌ای را تجربه نمی‌کنیم، مانند غلام یک ارباب خیرخواه، آزاد نباشیم. ما تاحدی در معرض سلطه هستیم که به شخص یا گروه دیگری وابسته هستیم که می‌تواند خودسرانه بر ما اعمال قدرت کند (همان: فصل ۲).

فرانک لوت، پیامدهای ارزش آزادی از سلطه را برای پاسخ به سؤالات مسئله سازگاری در چندفرهنگ‌گرایی بررسی کرده است. او از این فرض شروع می‌کند که آزادی از سلطه، یک خیر مهم بشری است و ما موظف هستیم که سلطه را کاهش دهیم. او استدلال می‌کند که دولت نباید رویه‌های اجتماعی را که مستقیماً مستلزم سلطه است، بپذیرد. در واقع اگر آزادی از سلطه یک اولویت باشد، باید به‌رغم هرگونه ارزش ذهنی که برای شرکت‌کنندگان‌شان دارد، هرچه سریع‌تر به این شیوه‌ها پایان داد (Lovett, 2010: 256).

موقعیتی که آن را می‌توان با نظریهٔ لاوت تطبیق داد زمانی است که دلبستگی ذهنی افراد به اعمال خاص، آنها را در برابر استثمار، آسیب‌پذیر می‌کند. او درباره کارگران مهاجر مکزیکی با مهارت‌های محدود زبان انگلیسی و دانش محدود از قوانین و سیاست‌های آمریکا بحث می‌کند. لاوت استدلال می‌کند که گسترش اقدامات عمومی ویژه مانند استثنائات به قوانین و مقررات عمومی و کمک‌های حقوقی عمومی تا جایی که چنین اقداماتی، سلطه این کارگران را کاهش می‌دهد، مورد نیاز است (همان: ۲۰۶). برخلاف استدلال‌های برابری‌خواهانه اجتماعی یا لیبرالی که در بالا در نظر گرفته شد، مبنای تطابق ویژه، نه میل به حفاظت از فرهنگ‌های ارزشمند ذاتی یا ملاحظات انصاف یا برابری، بلکه میل به کاهش سلطه است.

میرا باچوارووا^۱ (۲۰۱۴) نیز برای اثبات مزیت‌های نظری چندفرهنگ‌گرایی غیر مبتنی بر سلطه در مقایسه با رویکردهای برابری‌طلبانه لیبرال استدلال می‌کند که به دلیل تمرکز بر استفادهٔ خودسرانه از قدرت و نابرابری‌های ساختاری گسترده‌تر که گروه‌ها درون آنها تعامل دارند، رویکرد غیر سلطه ممکن است نسبت به پویایی قدرت در روابط بین‌گروهی و درون‌گروهی، حساس‌تر باشد. همچنین برخلاف رویکردهای توسعه‌یافته از نظریه‌های برابری‌طلبانه عدالت توزیعی که بر توزیع انواع مختلف حقوق متمرکز است، رویکرد غیر سلطه بر کیفیت اخلاقی رابطه بین بازیگران مرکزی، تمرکز دارد و بر تداوم برخورد بین گروه‌ها و درون آنها اصرار دارد.

د) رسیدگی به بی‌عدالتی تاریخی

اینکه دولت‌های استعماری، گروهی را به خاطر هویتشان (سیاست هویت) دچار تبعیض کرده‌اند (سیاست تفاوت)، باعث شد تا سایر نظریه‌پردازان چندفرهنگ‌گرایی، فراتر از لیبرالیسم و جمهوری‌گرایی نگاه کنند و بر اهمیت دست‌وپنجه نرم کردن با بی‌عدالتی تاریخی و شنیدن صدای خود گروه‌های اقلیت تأکید کنند. این امر به‌ویژه در مورد نظریه‌پردازانی که از دیدگاه پسااستعماری می‌نویسند، صادق است. برای مثال در بحث‌های معاصر درباره حاکمیت بومیان، به جای طرح ادعاهای مبتنی بر پیش‌فرض‌هایی درباره ارزش فرهنگ‌های بومی و ارتباط آنها با احساس ارزشمندی

اعضای فردی، همان‌طور که چندفرهنگ‌گرایان لیبرال اصرار دارند، تمرکز بر بی‌عدالتی تاریخی است. طرفداران حاکمیت بومی بر اهمیت ادراک ادعاهای بومی در مقابل ادعاهای تاریخی حاکمیت‌ها مانند انکار حقوق گروه‌های بومی، سلب و اخراج آنها از سرزمین‌های مادری و تخریب شیوه‌های زیست فرهنگی بومیان تأکید دارد (ر.ک: Ivison, 2000; Ivison et al, 2000; Moore, 2005; Simpson, 2006).

این پیشینه، مشروعیت اقتدار دولت بر مردم بومی را زیر سؤال می‌برد و موردی اولیه برای حقوق و حمایت‌های ویژه برای گروه‌های بومی، از جمله حق خودگردانی فراهم می‌کند. جف اسپینر هالف (۲۰۰۱) استدلال کرده است که تاریخچهٔ سرکوب دولتی بر یک گروه باید عاملی کلیدی در تعیین اینکه آیا حقوق گروه باید گسترش یابد یا خیر، مدنظر قرار گیرد. همچنین اینکه در صورت اعمال تبعیض علیه اعضای خاص، باید در امور داخلی گروه مداخله شود یا خیر نیز از پرسش‌های جف اسپینر هالف است. مثلاً وضعیتی را فرض کنید که وقتی یک گروه تحت ستم از خودمختاری خود به شیوه‌ای تبعیض‌آمیز علیه زنان استفاده می‌کند، آیا در این صورت نمی‌توان به سادگی مجبور به توقف این تبعیض شد؟ گروه‌های تحت ستم که فاقد خودمختاری هستند، باید نسبت به گروه‌هایی که تحت ستم نیستند، به‌طور موقت امتیاز داشته باشند. یعنی «به استثنای موارد آسیب فیزیکی جدی به نام فرهنگ یک گروه، مهم است که نوعی استقلال برای گروه در نظر گرفته شود» (ر.ک: Spinner-Halev, 2001).

نظریه‌پردازانی که دیدگاه پسااستعماری^۱ را اتخاذ می‌کنند، فراتر از چندفرهنگ‌گرایی لیبرال^۲ به سمت توسعهٔ مدل‌هایی از گفت‌وگوی قانون اساسی و سیاسی می‌روند که شیوه‌های متمایز فرهنگی را برای گفتار و کنش تشخیص می‌دهند. جوامع چندفرهنگ‌گرایی، متشکل از نگرش‌های دینی و اخلاقی متنوعی هستند و اگر جوامع لیبرال می‌خواهند چنین تنوعی را جدی بگیرند، باید بدانند که لیبرالیسم، تنها یکی از بسیاری از دیدگاه‌های ماهوی است که مبتنی بر دیدگاهی خاص از انسان و جامعه است. لیبرالیسم، عاری از فرهنگ نیست، بلکه فرهنگ متمایز خود را بیان می‌کند. این

1. postcolonial perspective
2. Liberal multiculturalism

مشاهدات نه تنها در سراسر مرزهای سرزمینی بین دولت‌های لیبرال و غیر لیبرال، بلکه داخل دولت‌های لیبرال و روابط آن با اقلیت‌های غیر قومی و زبانی نیز اعمال می‌شود.

جیمز تالی در پژوهشی، منطق مشروطیت تاریخی و معاصر را با تمرکز بر روابط دول غربی با مردم بومی بررسی کرده است تا مبانی فراگیرتری را برای گفت‌وگوی بین فرهنگی کشف کند. همچنین بیخو پارک^۱ (۲۰۰۰) ادعا می‌کند که نظریه لیبرال نمی‌تواند چارچوبی بی طرفانه حاکم بر روابط بین جوامع فرهنگی مختلف ارائه دهد. او در عوض مدلی بازتر از گفت‌وگوی بین فرهنگی را مطرح می‌کند که در آن ارزش‌های قانونی و حقوقی جامعه لیبرال به عنوان نقطه شروع اولیه برای گفت‌وگوی بین فرهنگی عمل می‌کند و در عین حال جا برای اعتراض نیز باز است (ر.ک: Tully, 1995).

کارهای اخیر بر اهمیت توسعه رویکردهای زمینه‌ای‌تر که با مبارزات سیاسی واقعی برای به رسمیت شناختن درگیر هستند و صدای بیشتری به گروه‌های اقلیت می‌دهند، تأکید کرده است. کیتلین تام^۲ (۲۰۱۸) از طریق بررسی دقیق چگونگی تلاش موزه‌های ملی در کانادا و ایالات متحده برای نشان دادن و به رسمیت شناختن گروه‌های بومی، سه اصل را برای عمل به رسمیت شناختن، شناسایی و بیان می‌کند: تعریف خود، پاسخگویی و رقابت داخلی. چه مسئولان موزه که به دنبال نمایش تاریخ و فرهنگ گروه‌های اقلیت هستند و چه مقامات دولتی که تصمیم می‌گیرند آیا عذرخواهی رسمی برای بی‌عدالتی‌های تاریخی درست است یا خیر، باید به تعریف فردی و جمعی احترام بگذارند و به درخواست‌ها برای به رسمیت شناختن با شرایطی پاسخ دهند که با شرایط عادلانه همسو باشد. شرایط آنهایی که به رسمیت شناخته می‌شوند، باید مناقشه درونی معانی گروه را در خود جای دهد و به زبان منطق خاص گروه احترام بگذارد. همان‌طور که تام استدلال می‌کند، شیوه‌های به رسمیت شناختن که با این اصول هدایت می‌شوند، بیشتر از رویکردهای موجود به تقویت آزادی و برابری گروه‌های اقلیت، نزدیک می‌شوند.

نقد چندفرهنگ گرایی

پس از بیان مهم‌ترین توجیهات و استدلال‌های چندفرهنگ گرایی، اینک به مهم‌ترین نقدهای تئوریکی که بر چندفرهنگ گرایی از جنس امر سیاسی وارد شده است،

1. Bhikhu Parekh
2. Tom

می‌پردازیم. در خلال بحث‌ها به پاسخ‌هایی که نظریه‌پردازان چندفرهنگ‌گرایی به نقدهای وارد شده داده‌اند و بحث‌های پیرامون آن نیز می‌پردازیم تا زوایای بحث، بیشتر روشن شود.

الف) نگاه جهان‌وطنی به فرهنگ

برخی از منتقدان معتقدند که نظریه‌های چندفرهنگ‌گرایی، مبتنی بر دیدگاه ذات‌گرایانه فرهنگ است. فرهنگ‌ها، کلیت‌های متمایز و مستقلاً نیستند. آنها مدت‌هاست که از طریق جنگ، امپریالیسم، تجارت و مهاجرت با یکدیگر تعامل داشته‌اند و بر یکدیگر تأثیر می‌گذارند. مردم در بسیاری از نقاط جهان در فرهنگ‌هایی زندگی می‌کنند که در حال حاضر، جهان‌وطنی بوده، با ترکیب فرهنگی مشخص می‌شوند. همان‌طور که جرمی والدرون استدلال می‌کند، ما در جهانی زندگی می‌کنیم که با فناوری و تجارت شکل گرفته است. امپریالیسم اقتصادی، مذهبی و سیاسی و میراث آنها، با مهاجرت دسته‌جمعی و پراکندگی، تأثیرات فرهنگی را منتقل می‌کنند (Waldron, 1995: 100). هدف برای حفظ یا محافظت از یک فرهنگ، خطر امتیاز دادن به یک نسخه ناب از آن فرهنگ را به دنبال دارد و در نتیجه توانایی آن را برای انطباق با تغییرات شرایط فعلی جهان مدرن فلج می‌کند. والدرون همچنین این فرض را رد می‌کند که گزینه‌های موجود برای یک فرد باید از یک فرهنگ خاص سرچشمه گیرد. باید گزینه‌های معنی‌دار منشأ گرفته از سرچشمه‌های مختلف فرهنگی باشند، نه اینکه یک ساخت فرهنگی خود را بر همه گزینه‌ها تحمیل کند.

نظریه‌پردازان چندفرهنگ‌گرایی در پاسخ، به نکات جالبی استدلال می‌کنند. نظریه‌پردازان چندفرهنگ‌گرایی، با هم‌پوشانی و تعامل فرهنگ‌ها موافق هستند، با وجود این معتقدند که افراد به فرهنگ‌های اجتماعی جداگانه تعلق دارند. به‌ویژه کیملیکا استدلال کرده است که هرچند گزینه‌های موجود در دسترس مردم در هر جامعه مدرن از منابع مختلف قومی و تاریخی سرچشمه می‌گیرند، این گزینه‌ها تنها در صورتی برای ما معنادار می‌شوند که بخشی از واژگان مشترک زندگی اجتماعی شوند؛ یعنی تجسم در شیوه‌های اجتماعی بر اساس یک زبان مشترک که ما در معرض آن هستیم. اینکه ما یاد می‌گیریم از فرهنگ‌های دیگر، یا کلماتی را از زبان‌های دیگر قرض می‌گیریم، به این معنا نیست که ما به فرهنگ‌های اجتماعی یا به زبان‌های مختلف تعلق داریم (Kymlicka, 1995: 100).

مدافعان برابری خواه لیبرال چندفرهنگ گرایی مانند کیملیکا معتقدند که حمایت‌های ویژه از گروه‌های فرهنگی اقلیت، همچنان پابرجاست، حتی پس از اتخاذ دیدگاه جهانی‌تر از فرهنگ‌ها؛ زیرا هدف از حقوق متمایز شده توسط گروه، منجمد کردن فرهنگ‌ها در محل نیست، بلکه توانمندسازی اعضای اقلیت است. گروه‌ها تا زمانی که بخواهند، می‌توانند به فعالیت‌های فرهنگی متمایز خود ادامه دهند. مثلاً سیاهان ایالات-متحده آمریکا از جهات مختلف دینی، فرهنگی و زبانی در فرهنگ آمریکایی حل شده‌اند، اما این باعث نشده است که همچنان به آنها ظلم نشود و باز هم رنگ پوستشان، عاملی برای تبعیض است. کیملیکا معتقد است که از چنین اقلیت‌هایی باید دفاع کرد؛ زیرا باز هم تحت فشارند و البته این اقلیت‌ها حق دارند هم خود را به فرهنگ مسلط جامعه و جهان نزدیک کنند و هم به فرهنگ متمایز خود یا ترکیبی از اینها ادامه دهند.

ب) چالش انطباق

اولین انتقاد عمده به نظریه‌های چندفرهنگ‌گرایی لیبرال به طور خاص درباره «انطباق» است و از ارزش آزادی انجمن و گروه و وجدان جمعی و فردی سرچشمه می‌گیرد. اگر این ایده‌ها را جدی بگیریم و فردگرایی هستی‌شناختی و اخلاقی را همان‌طور که در بالا درباره آن بحث شد، بپذیریم، در این صورت درمی‌یابیم که از حمایت‌های ویژه برای گروه‌ها دفاع نکنیم، بلکه از حق افراد برای تشکیل و ترک انجمن‌ها دفاع کنیم. همان‌طور که چاندران کوکاتاس (۱۹۹۵، ۲۰۰۳) استدلال می‌کند، حقوق گروهی وجود ندارد، بلکه فقط حقوق فردی وجود دارد. با اعطای حمایت‌ها و حقوق ویژه به گروه‌های فرهنگی، دولت از نقش خود که تأمین مدنیت است، فراتر رفته، در معرض خطر تضعیف حقوق فردی انجمن قرار می‌گیرد. دولت‌ها باید سیاست بی‌تفاوتی را نسبت به گروه‌های اقلیت دنبال کنند، نه اینکه دنبال ادغام فرهنگی^۱ یا مهندسی فرهنگی^۲ باشند (ر.ک: Kukathas, 2003).

یکی از محدودیت‌های چنین رویکردی، آزادسازی این مورد خطرناک برای حقوق فردی است که گروه‌هایی که خودشان برای مدارا و آزادی تشکل، از جمله حق جدا شدن یا خروج از یک گروه، ارزشی قائل نیستند، ممکن است تبعیض داخلی را علیه اعضای گروه اعمال کنند و دولت، اختیار کمی برای مداخله خواهد داشت. در اینگونه

1. Cultural integration

2. Cultural engineering

انجمن‌ها، سیاست بی تفاوتی، اجازه سوءاستفاده از اعضای آسیب‌پذیر گروه‌ها را می‌دهد. به قول کوکاتاس (۲۰۰۳)، پذیرش چنین وضعیتی به معنای کنار گذاشتن ارزش‌های استقلال و برابری است؛ ارزش‌هایی که بسیاری از لیبرال‌ها، آن را برای هر لیبرالیسمی که ارزش نامش را دارد، بنیادی می‌دانند. مثلاً اقلیت‌های مسلمان در اروپا، خواهان نظام قضایی مستقل و قضاوت‌های متفاوت دادگاه در زمینه مسائلی مانند حدود و شرایع هستند که دولت‌ها آن را به دلیل مغایرت با اصول لیبرالیسم رد می‌کنند.

(ج) انحراف از «سیاست بازتوزیع»

چالش دوم برای چندفرهنگ‌گرایی از سمت چپ اقتصادی مطرح شده است. چپ فرهنگی معتقد است که چندفرهنگ‌گرایی، شکلی از سیاست‌شناسایی^۱ است که توجه را از سیاست بازتوزیع^۲ منحرف می‌کند. چپ فرهنگی، سیاست‌شناسایی را در برابر سیاست بازتوزیع می‌داند. سیاست‌شناسایی، به رسمیت شناختن نابرابری وضعیت را به چالش می‌کشد و برای رهایی از آن، نسخه تغییر فرهنگی و نمادین را می‌پیچد؛ در حالی که سیاست بازتوزیع، نابرابری و استثمار اقتصادی را به چالش می‌کشد و چاره‌ای که به دنبال آن است، بازسازی اقتصادی است (ر.ک: Fraser, 1997; Fraser & Honneth, 2003).

در ایالات متحده، منتقدان آمریکایی که خود را بخشی از چپ مرفقی می‌دانند، نگرانند که ظهور چپ فرهنگی با تأکید بر چندفرهنگ‌گرایی و تفاوت، تمرکز را از مبارزات برای عدالت اقتصادی دور می‌کند. منتقدان در بریتانیا و اروپا همچنین درباره تأثیرات چندفرهنگ‌گرایی بر اعتماد اجتماعی و حمایت عمومی از بازتوزیع اقتصادی، ابراز نگرانی کرده‌اند. در پاسخ به نگرانی‌های چپ‌های اقتصادی، فلیپ ون پاريج از محققان دعوت کرد تا این گزاره را در نظر بگیرند که در صورت مساوی بودن سایر چیزها، هرچه همگنی فرهنگی در جمعیت یک قلمرو تعریف‌شده بیشتر باشد، چشم‌انداز بهتری از نظر همبستگی اقتصادی خواهد داشت (Van Parijs, 2004: 8).

در اینجا دو نگرانی متمایز وجود دارد. اولین مورد این است که وجود تنوع نژادی و قومی، اعتماد و همبستگی اجتماعی را کاهش می‌دهد، که به نوبه خود باعث تضعیف حمایت عمومی از سیاست‌هایی می‌شود که شامل بازتوزیع اقتصادی است. برای مثال،

1. politics of recognition
2. politics of redistribution

رابرت پاتنام استدلال می‌کند که کاهش اعتماد اجتماعی و مشارکت مدنی در ایالات متحده به شدت با تنوع نژادی و قومی مرتبط است. رادنی هیرو نشان داده است که هرچه ناهمگونی نژادی و قومی در یک ایالت بیشتر باشد، برنامه‌های رفاهی در سطح دولتی، محدودتر است (ر.ک: Hero, 1998; Hero & Preuhs, 2006). تحلیل‌های بین‌المللی نشان می‌دهد که تفاوت‌ها در تنوع نژادی، بخش مهمی از دلیل عدم توسعه ایالات متحده به سبک اروپایی را توضیح می‌دهد^(۵) (ر.ک: Alesina & Glaeser, 2004). نگرانی دوم این است که خود سیاست‌های چندفرهنگ‌گرایی با افزایش برجستگی تفاوت‌های نژادی و قومی بین گروه‌ها و تضعیف حس هویت ملی مشترک که برای یک دولت رفاه قوی ضروری است، دولت رفاه را تضعیف می‌کند.

در پاسخ، نظریه‌پردازان چندفرهنگ‌گرایی، خواهان تحقیقات تجربی بیشتری درباره این مبادلات ادعایی شده‌اند و با آنها همکاری کرده‌اند. با توجه به اولین نگرانی درباره تنش بین تنوع و بازتوزیع، کیملیکا و بانتینگ، تعمیم‌پذیری شواهد تجربی را که عمدتاً از تحقیقات در آفریقا به دست آمده است، زیر سؤال می‌برند؛ جایی که ضعف نهادهای دولتی به معنای فقدان سنت‌های قابل استفاده یا ظرفیت نهادی برای معامله تعریف شده است و این یعنی بی‌عدالتی، بیشتر ناشی از عدم ظرفیت کافی نهادی است و نه تنوع قومی فرهنگی. بالعکس در جایی که بسیاری از گروه‌های اقلیت، تازه‌وارد بوده، نهادهای دولتی قوی هستند، تأثیر افزایش تنوع ممکن است کاملاً متفاوت باشد (Kymlicka & Banting, 2006: 287).

آرنیل تر^۱ (2006a)، سرمایه اجتماعی پاتنام را به چالش کشیده است و استدلال می‌کند که مشارکت در جامعه مدنی عمدتاً در نتیجه بسیج میان اقلیت‌های فرهنگی و زنانی که به دنبال شمولیت و برابری بیشتر هستند، تغییر کرده است، نه اینکه الزاماً کاهش یافته باشد. او استدلال می‌کند که این خود تنوع نیست که منجر به تغییر در اعتماد و مشارکت مدنی می‌شود، بلکه سیاست تنوع است؛ یعنی اینکه چگونه گروه‌های مختلف به هنجارهای حاکم بر جامعه خود، واکنش نشان می‌دهند و آنها را به چالش می‌کشند. بنابراین مسئله اصلی، کاهش تنوع نیست، بلکه تعیین اصول و رویه‌هایی است که به‌وسیله آنها، اختلافات به نام

عدالت مجدداً مذاکره می‌شوند و بنابراین اشکال از ظرفیت نهادی و دولتی است تا خود تنوع گروه‌های چندفرهنگ‌گرایی (ر.ک: Arneil & MacDonald, 2016).

درباره نگرانی دوم در مورد مبادله بین بازشناسی و بازتوزیع، شواهدی که منتقدان بازتوزیع‌گرایی اولیه مانند بری (۲۰۰۱) و رورتی (۱۹۹۹) بر آن تکیه کردند، حدسی و گمانه‌زنی بود. تحقیقات اخیر بین‌المللی نشان می‌دهد که هیچ مدرکی مبنی بر تمایل سیستماتیک سیاست‌های چندفرهنگ‌گرایی برای تضعیف دولت رفاه وجود ندارد (ر.ک: Banting et al, 2006). مطالعه تطبیقی ایرنه بلومرادی^۱ (۲۰۰۶) درباره ادغام مهاجران در کانادا و ایالات متحده، از این دیدگاه حمایت می‌کند که نه تنها هیچ رابطه معناداری میان چندفرهنگ‌گرایی و دولت رفاه وجود ندارد، بلکه سیاست‌های چندفرهنگ‌گرایی در واقع می‌توانند توجه و منابع اختصاص داده شده به سیاست‌های توزیع مجدد را افزایش دهند. او درمی‌یابد که دلیل اصلی این مسئله که سیاست‌های چندفرهنگ‌گرایی کانادا به مهاجران، خدمات متنوعی را به زبان مادری خود ارائه می‌دهد و آنها را تشویق می‌کند تا سنت‌های فرهنگی خود را حتی با تبدیل شدن به شهروند کانادایی حفظ کنند، این است که نرخ تابعیت در میان ساکنان دائم کانادا (کسانی که اقامت دائم گرفته‌اند و از مهاجر به شهروند تبدیل گشته‌اند)، دو برابر بیشتر از ساکنان دائمی در ایالات متحده است.

چندفرهنگ‌گرایان، موافق هستند که تحقیقات تجربی بیشتری مورد نیاز است، اما با وجود این معتقدند که توزیع مجدد و به رسمیت شناختن، یکی یا یک گزاره مشترک نیست. هر دو، ابعاد مهمی در پیگیری برابری برای گروه‌های اقلیت هستند. در عمل، برای دستیابی به برابری بیشتر در میان خطوط نژاد، قومیت، ملیت، مذهب، جنسیت و طبقات، هم توزیع مجدد و هم به رسمیت شناختن- در پاسخ به معایب مادی و هویت‌ها و موقعیت‌های به حاشیه رانده شده- لازم است؛ به‌ویژه به این دلیل که بسیاری از افراد در تقاطع این دسته‌بندی‌های مختلف ایستاده‌اند و از اشکال متعدد به حاشیه رانده شدن رنج می‌برند. سیاست به رسمیت شناختن نه تنها به دلیل تأثیرات آن بر وضعیت اجتماعی- اقتصادی و مشارکت سیاسی، بلکه به خاطر در برگیری کامل اعضای گروه‌های به حاشیه رانده شده به عنوان شهروندان برابر، مهم است.

د) آرمان جهانی برابری^۱

سومین ایراد، با درک چندفرهنگ‌گرایان لیبرال از آنچه برابری نیاز دارد، مشکل دارد. برایان بری از آرمان جهانی برابری دفاع می‌کند؛ برخلاف آرمان برابری متمایز گروهی که کیملیکا از آن دفاع می‌کند. بری استدلال می‌کند که اقلیت‌های مذهبی و فرهنگی باید مسئول تحمل پیامدهای اعتقادات و اعمال خود باشند، همان‌طور که اعضای فرهنگ مسلط، مسئول تحمل پیامدهای اعتقادات خود هستند. او فکر می‌کند که امکانات خاص به افراد معلول تعلق دارد، اما معتقد است که وابستگی‌های مذهبی و فرهنگی با معلولیت‌های جسمی فرق دارند. اولی، مردم را به روشی که معلولیت‌های جسمی انجام می‌دهند، محدود نمی‌کند. هر ناتوانی فیزیکی از یک ادعای اولیه قوی برای غرامت حمایت می‌کند، چون فرصت‌های فرد را محدود می‌کند تا در فعالیت‌هایی شرکت کند که دیگران بتوانند وارد آن شوند. در مقابل، مذهب و فرهنگ ممکن است تمایل فرد برای به دست آوردن یک فرصت را شکل دهد، اما بر اینکه آیا یک فرصت دارد یا خیر، تأثیری ندارند. بری استدلال می‌کند که عدالت برابری طلب تنها مربوط به حصول اطمینان از طیف منطقی فرصت‌های برابر است، نه تضمین دسترسی برابر به هر گزینه یا نتایج خاص (Kymlicka, 2001: 7). زمانی که به وابستگی‌های فرهنگی و مذهبی مربوط می‌شود، محدوده‌ای از فرصت‌ها را محدود نمی‌کنند، بلکه گزینه‌های موجود در مجموعه فرصت‌های موجود را محدود می‌کنند.

در پاسخ ممکن است کسی بپذیرد که فرصت‌های فیزیکی‌ای که بری پیشنهاد داده، عینی نیستند، اما فرصت انجام X فقط داشتن امکان انجام X بدون مواجهه با محدودیت‌های فیزیکی نیست. همچنین امکان انجام X بدون متحمل شدن هزینه‌های بیش از حد یا خطر چنین هزینه‌هایی است (Miller, 2002: 51). قوانین دولتی و تعهدات فرهنگی می‌توانند به گونه‌ای با هم تضاد داشته باشند که هزینه‌های اقلیت‌های فرهنگی برای استفاده از این فرصت بسیار بالا باشد. برخلاف بری، چندفرهنگ‌گرایان لیبرال استدلال می‌کنند که بسیاری از مواردی که یک قانون یا سیاست به طور متفاوت بر یک عمل مذهبی یا فرهنگی تأثیر می‌گذارد، بی‌عدالتی است (Kymlicka, 1995: 108-115).

استدلال او این است که از آنجایی که دولت نمی‌تواند به ازهم‌پاشیدگی کامل فرهنگ دست یابد یا نسبت به فرهنگ بی‌طرف باشد، باید به نحوی آن را به شهروندانی که حاملان اعتقادات مذهبی اقلیت‌ها و بومی زبان‌های دیگر هستند، جبران کند. از آنجایی که از بین بردن کامل فرهنگ دولتی ممکن نیست، یکی از راه‌های تضمین شرایط منصفانه، ارائه اشکال تقریباً مشابهی از کمک یا به رسمیت شناختن هر یک از زبان‌ها و مذاهب مختلف شهروندان است، اما هیچ کاری برای مجاز شمردن بی‌عدالتی و اجازه ظهور و بروز به بی‌عدالتی نخواهد بود. مثلاً یک قتل ممکن است در مذهبی مجاز شمرده شده، مستوجب مجازات نباشد؛ اما فرهنگ مسلط جامعه آن را جنایت خوانده، مستحق مجازات بداند. اینجا آنچه تعیین‌کننده است، نه فرهنگ مسلط جامعه و نه فرهنگ آن اقلیت، بلکه اصول اساسی بشری است که مورد توافق نسبی است.

ه) نقد پسااستعماری

برخی از نظریه‌پردازان پسااستعماری از چندفرهنگ‌گرایی و سیاست معاصر به رسمیت شناختن، برای تقویت ساختارهای سلطه استعماری در روابط بین دولت‌های مهاجر و جوامع بومی انتقاد می‌کنند. گلن کولتارد با تمرکز بر نظریه تیلور درباره سیاست به رسمیت شناختن، استدلال کرده است که به جای آغاز دوره هم‌زیستی مسالمت‌آمیز مبتنی بر ایدهٔ هگلی، سیاست بازشناسی در شکل معاصر خود باعث می‌شود که پیکره‌بندی‌های قدرت استعماری را که خواسته‌های مردم بومی برای به رسمیت شناخته شدن - که در طول تاریخ به دنبال آن بوده‌اند - است، دوباره تولید کند (Coulthard, 2014).

چند عنصر در نقد کولتارد وجود دارد. نخست، او استدلال می‌کند که سیاست به‌رسمیت شناختن، از طریق تمرکز بر طرح‌های بازتوزیع‌گرایانه دولتی مصلح، مانند اعطای حقوق فرهنگی و امتیازات به جوامع بومی، به جای اینکه اقتصاد سیاسی استعمار را به چالش بکشد، آن را تأیید می‌کند. در این راستا سیاست به رسمیت شناختن، خود را نوعی از لیبرالیسم نشان می‌دهد و البته «در مقابله با جنبه‌های ساختاری استعمار در ریشه‌های تولیدی‌اش شکست می‌خورد» (Coulthard, 2007: 446). دوم، سیاست‌شناسایی نسبت به جوامع بومی بر یک فرض جامعه‌شناختی معیوب استوار است. اینکه هر دو طرف درگیر در مبارزه برای به رسمیت شناختن، متقابلاً به اذعان یکدیگر برای آزادی و ارزش

خود وابسته هستند. با این حال چنین وابستگی متقابلی در روابط واقعی بین دولت-ملت‌ها و جوامع بومی وجود ندارد. ارباب- یعنی دولت استعماری و جامعه دولتی- نیازی به شناسایی جوامع خود تعیین‌کننده قبلی که مستعمره وی بوده‌اند، ندارد (همان: ۴۵۱).

سوم، کولتارد استدلال می‌کند که رهایی واقعی برای استعمارشده‌ها نمی‌تواند بدون مبارزه و درگیری‌ای که به عنوان نیروی واسطه‌ای عمل می‌کند که از طریق آن استعمارشده‌ها، هویت استعماری خود را از دست می‌دهند، رخ دهد. او از فرانتس فانون^۱ یاد می‌کند تا استدلال کند که راه رسیدن به خودمختاری واقعی برای ستم‌دیدگان در تأیید خود نهفته است. به جای وابستگی به ستمگران برای آزادی و ارزش خود، استعمارشده‌ها باید با به رسمیت شناختن خود، فرآیند استعمار زدایی را آغاز کنند تا مشارکت‌کنندگانی آزاد، باوقار و متمایز در بشریت باشند. این بدان معناست که مردم بومی باید به طور جمعی مبارزات خود را به دور از سیاستی که به دنبال دستیابی آشتی‌جویانه از به رسمیت شناختن دولت‌های مستقر برای ملت‌های بومی است، به سمت سیاست احیاگر شناختی که بر مبنای خودشکوفایی، اقدام مستقیم و احیای مجدد فرهنگی است، هدایت کنند. اقداماتی که به ترکیب ذهنی و ساختاری قدرت استعمار^۲ توجه دارد (ر.ک: 2014; Coulthard, 2007).

مثال بارز برای نقد بالا، آفریقایی‌ها و به‌ویژه الجزایری‌های فرانسه هستند. می‌دانیم که فرانسه، میزبان میلیون‌ها مهاجر از آفریقا و به‌ویژه کشورهایی مانند الجزایر و سنگال است که قبلاً مستعمره فرانسه بوده‌اند. این نقد معتقد است که روابط استعماری قدیم میان دولت فرانسه و مثلاً دولت الجزایر، همچنان در شکل دیگری باقی مانده و بازتولید شده و الجزایری‌های مقیم فرانسه از منظر اقتصادی و فرهنگی همچنان تحت استعمار و استثمار دولت میزبان و فرهنگ مسلط جامعه فرانسه هستند. این نقد معتقد است که اینجا نیز باید فرایند استعمارزدایی از اقلیت‌ها آغاز شود.

ی) نقد فمینیستی

استدلال اصلی نقد فمینیستی این است که گسترش حمایت‌ها از گروه‌های اقلیت ممکن است به قیمت تقویت ظلم بر اعضای آسیب‌پذیر آن گروه‌ها باشد؛ چیزی که

1. Frantz Fanon
2. settler-colonial

برخی آن را مشکل داخلی اقلیت‌های درون‌اقلیت‌ها^۱ نامیده‌اند. این مشکل در جوامعی مانند مسلمانان سوئد که کمترین ادغام را در اکثریت فرهنگی دارند، به طور ملموس قابل مشاهده است (ر.ک: Green, 1994). نظریه‌پردازان چندفرهنگ‌گرایی بر نابرابری بین گروه‌ها در بحث حمایت‌های ویژه برای گروه‌های اقلیت تمرکز دارند؛ اما حمایت‌های مبتنی بر گروه می‌تواند نابرابری‌ها را درون گروه‌های اقلیت، تشدید کند؛ زیرا برخی از راه‌های محافظت از گروه‌های اقلیت در برابر ظلم و ستم توسط اکثریت، ممکن است این احتمال را افزایش دهد که اعضای قدرتمندتر آن گروه‌های اقلیت بتوانند آزادی‌ها و فرصت‌های اساسی اعضای آسیب‌پذیر را تضعیف کنند؛ زیرا گروه‌های آسیب‌پذیر در گروه‌های اقلیت شامل مخالفان مذهبی، اقلیت‌های جنسی، زنان و کودکان هستند. رهبران یک گروه ممکن است در میزان اجماع و همبستگی در گروه خود اغراق کنند تا جبهه‌ای واحد را به جامعه گسترده‌تر ارائه دهند و ادعای خود را برای سازگاری تقویت کنند و در ضمن ظلم به زیرگروه‌های تحت ستم را مخفی کنند.

برخی از ظالمانه‌ترین هنجارها و شیوه‌های گروهی حول موضوعات جنسیت می‌چرخد و این منتقدان فمینیست هستند که برای اولین بار توجه را به تنش‌های بالقوه بین چندفرهنگ‌گرایی و فمینیسم جلب کردند. اگر کسی بپذیرد که حقوق متمایز شده توسط گروه برای گروه‌های فرهنگی اقلیت- همان‌طور که نظریه‌پردازان چندفرهنگ‌گرایی معتقدند- قابل توجه است و اینکه برابری جنسیتی، ارزشی مهم است، همان‌طور که فمینیست‌ها تأکید کرده‌اند، این تنش‌ها معضلی واقعی را شکل می‌دهند. گسترش حمایت‌ها و تسهیلات ویژه برای گروه‌های اقلیت درگیر در اعمال پدرسالارانه ممکن است به تقویت نابرابری جنسیتی در این جوامع کمک کند (ر.ک: Coleman, 1996; Okin, 1999; Shachar, 2000). زنان مسلمان یا زنان آفریقایی مهاجر در جوامع اروپایی و آمریکای شمالی، مثال خوبی برای این موضوع هستند.

این اعتراضات فمینیستی به‌ویژه برای مدافعان برابری طلب لیبرال چندفرهنگ‌گرایی که مایلند نه تنها برابری بین گروهی، بلکه برابری درون گروهی، از جمله برابری جنسیتی را نیز ترویج کنند، دردسرساز است. در پاسخ، کیملیکا (۱۹۹۹) بر شباهت‌های بین

چندفرهنگ‌گرایی و فمینیسم تأکید کرده است. هر دو، مفهوم جامع‌تری از عدالت را هدف قرار می‌دهند و هر دو فرض لیبرال سنتی را به چالش می‌کشند که برابری، نیاز به برخوردی یکسان دارد. کیملیکا برای پرداختن به نگرانی درباره تسهیلات چندفرهنگ‌گرایی که نابرابری درون‌گروهی را تشدید می‌کند، بین دو نوع حقوق گروهی تمایز قائل می‌شود: نخست، حمایت‌های خارجی^۱ و دوم، «محدودیت‌های داخلی»^۲. مورد نخست، حقوقی هستند که یک گروه اقلیت علیه افراد غیر عضو ادعا می‌کند تا آسیب‌پذیری خود را در برابر قدرت اقتصادی و سیاسی جامعه بزرگ‌تر کاهش دهد. در حالی که مورد دوم، حقوقی هستند که یک گروه اقلیت علیه اعضای خود ادعا می‌کند. او استدلال می‌کند که یک نظریه لیبرال، توأمان و همراه هم از حقوق گروه‌های اقلیت از حمایت‌های خارجی دفاع می‌کند، در حالی که محدودیت‌های داخلی را رد می‌کند (Kymlicka, 1995: 35-44; 1999: 31).

اما بسیاری از منتقدان فمینیست تأکید کرده‌اند که اعطای حمایت‌های خارجی به گروه‌های اقلیت ممکن است گاهی به قیمت محدودیت‌های داخلی تمام شود. آنها ممکن است دو روی یک سکه متفاوت باشند. برای مثال، احترام به حقوق خودگردانی جوامع بومی ممکن است مستلزم اجازه دادن به قوانین عضویت تبعیض‌آمیز جنسی باشد که رهبران آن جوامع وضع کرده‌اند.

اما نظریه‌پردازان لیبرال تمایل دارند از این سؤال شروع کنند که اعمال فرهنگی اقلیت‌ها چگونه باید با اصول لیبرال تحمل شده یا مطابقت داده شوند. در حالی که نظریه‌پردازان دموکراتیک، نقش مشورت دموکراتیک را برجسته می‌کنند و می‌پرسند که گروه‌های تحت تأثیر چگونه عملکرد مورد مناقشه را درک می‌کنند. با تکیه بر صدای طرف‌های آسیب‌دیده و دادن وزن ویژه به صدای زنان در مرکز درگیری‌های فرهنگی جنسیتی، مشورت می‌تواند منافع در خطر را روشن کند و مشروعیت پاسخ‌ها به درگیری‌های فرهنگی را افزایش دهد (ر.ک: Song, 2007). تبادل نظر و چاره‌جویی در قالب مشورت^۳ همچنین فرصت‌هایی را برای اعضای گروه‌های اقلیت فراهم می‌کند تا مصادیق

1. external protections

2. internal restrictions

3. Deliberation

نفاق بین‌فرهنگی را افشا کنند و در نظر بگیرند که آیا هنجارها و نهادهای جامعه بزرگ‌تر، ممکن است به جای به چالش کشیدن شیوه‌های جنسیتی داخل گروه‌های اقلیت، آن را اصلاح و برابرتر نمایند، چگونه (ر.ک: Song, 2005).

نتیجه‌گیری

تاکنون از دریچه رهیافت‌های گوناگون سیاسی به موضوع چندفرهنگ‌گرایی نگاه شده است. چندفرهنگ‌گرایی، ارتباط نزدیکی با سیاست‌ هویت، سیاست تفاوت و سیاست‌ شناسایی دارد و با این سه مفهوم به امر سیاسی مرتبط می‌شود. از این دریچه نیز چندفرهنگ‌گرایی، توجیهاتی نظری برای خودش دارد که تحقیق حاضر، چهار مورد را شناسایی کرده که عبارتند از: به رسمیت شناختن، برابری، آزادی از سلطه، رسیدگی به بی‌عدالتی تاریخی.

به رسمیت شناختن از نقد جامعه‌گرایانه لیبرالیسم (یعنی انتقادهایی که از طرف جامعه‌گرایان بر لیبرالیسم وارد شده) و کل‌گرایی هستی‌شناختی و تأکید بر اهمیت گروه و به رسمیت شناختن گروه‌های گوناگون ناشی می‌شود. توجیه دوم یعنی برابری از درون لیبرالیسم سرچشمه می‌گیرد؛ اما لیبرالیسمی که از طریق درگیری انتقادی با نقد جامعه‌گرایانه لیبرالیسم تجدیدنظر شده است. ویل کیملیکا، تأثیرگذارترین نظریه لیبرال چندفرهنگ‌گرایی را با تلفیق ارزش‌های لیبرال استقلال و برابری با استدلال در مورد ارزش عضویت فرهنگی ایجاد کرده است. آزادی از سلطه نیز با استفاده از سنت جمهوری مدنی ایده آزادی از سلطه توسعه داده شده و با تکیه بر خط استدلال به رسمیت شناختن، معتقد است که سلطه، مانعی جدی بر سر راه شکوفایی انسان است و آزادی از سلطه، یک خیر است که در چندفرهنگ‌گرایی محقق می‌شود. رسیدگی به بی‌عدالتی تاریخی، فراتر از لیبرالیسم و جمهوری‌گرایی نگاه می‌کند و بر اهمیت دست‌وپنجه نرم کردن با بی‌عدالتی تاریخی و شنیدن صدای خود گروه‌های اقلیت تأکید می‌کنند. رسیدگی به بی‌عدالتی تاریخی همچنین از دیدگاه پسااستعماری نیز تغذیه کرده، بر حقوق بومیان و اقلیت‌هایی که در استعمار غرب پایمال شده، تأکید دارد و معتقد است که چندفرهنگ‌گرایی می‌تواند جبرانی برای بی‌عدالتی تاریخی باشد.

از دریچهٔ امر سیاسی، انتقادهایی نیز به چندفرهنگ‌گرایی وارد شده است. چالش فرهنگ جهان‌وطنی، اولین انتقاد است. جهان‌وطن‌گرایان فرهنگ معتقدند که نظریه‌های چندفرهنگ‌گرایی مبتنی بر دیدگاه ذات‌گرایانه فرهنگ است، در حالی که فرهنگ‌ها، کلیت‌های متمایز و مستقلی نیستند و با توجه به پیشرفت فناوری و مباحثی مانند دهکده جهانی، سرانجام همه فرهنگ‌ها (اگر وجود مستقلی داشته باشند) در یک فرهنگ جهانی ادغام شده، یک شکل می‌شوند. نظریه‌پردازان چندفرهنگ‌گرایی در پاسخ، به نکات جالبی استدلال می‌کنند. آنها موافق هستند که فرهنگ‌ها، هم‌پوشانی و تعامل دارند، اما با وجود این معتقدند که افراد به فرهنگ‌های اجتماعی جداگانه تعلق دارند و باید افراد را آزاد بگذاریم تا خودشان هر انتخابی دوست داشتند، آزادانه انجام دهند و شاید کسی نخواست به سبک فرهنگ جهانی یا اکثریت مسلط عمل کند و یا شاید بسیاری از افراد و اقلیت‌ها خواهان رفتار ترکیبی هستند. یعنی در برخی موارد و به‌ویژه حوزهٔ خصوصی به فرهنگ بومی خود وفادار بوده، عمل می‌کنند و در موضوعات به‌ویژه حوزهٔ عمومی به شکل فرهنگ مسلط جامعه یا فرهنگ جهانی در حال تبلیغ و انتشار.

چالش انطباق و آرمان جهانی برابری که به‌ویژه به چندفرهنگ‌گرایی لیبرال وارد شده استدلال می‌کند که حقوق گروهی وجود ندارد، بلکه تنها حقوق فردی وجود دارد و باید به تک‌تک افراد پرداخت و نه یک گروه. پرداختن به حقوق گروهی ممکن است حقوق اعضای حاشیه‌ای و اقلیت درون گروه یا به تعبیری اقلیت در اقلیت را ذبح کند.

چالش دیگر برای چندفرهنگ‌گرایی از سمت چپ اقتصادی و فرهنگی مطرح شده است. چپ فرهنگی معتقد است که چندفرهنگ‌گرایی، شکلی از سیاست‌شناسایی است که توجه را از سیاست بازتوزیع منحرف می‌کند. چپ فرهنگی، سیاست‌شناسایی را در برابر سیاست بازتوزیع می‌داند. سیاست‌شناسایی، به رسمیت شناختن نابرابری وضعیت را به چالش می‌کشد و برای رهایی از آن، نسخه تغییر فرهنگی و نمادین را می‌پیچد، در حالی که سیاست بازتوزیع، نابرابری و استثمار اقتصادی را به چالش می‌کشد و چاره‌ای که به دنبال آن است، بازسازی اقتصادی است.

نقد پساستعماری معتقد است که استعمارشده‌ها باید با به رسمیت شناختن خود، فرآیند استعمارزدایی را آغاز کنند تا مشارکت‌کنندگانی آزاد، باوقار و متمایز در بشریت

باشند، نه اینکه استعمارگران سابق آنها را به رسمیت بشناسند؛ زیرا استعمارگران، حق بالاتر و سزاوارتری برای به رسمیت شناختن یا نشناختن اقلیت‌ها یا بومیان تحت ستم ندارند. این بدان معناست که مردم بومی باید به‌طور جمعی مبارزات خود را به دور از سیاستی که به دنبال دستیابی آشتی‌جویانه از به رسمیت شناختن دولت‌های مستقر برای ملت‌های بومی است، به سمت سیاست احیاگر شناختی که بر مبنای خودشکوفایی، اقدام مستقیم و احیای مجدد فرهنگی است، هدایت کنند. اقداماتی که به ترکیب ذهنی و ساختاری قدرت استعمار توجه دارد.

نقد فمینیستی، همانند چالش انطباق و آرمان جهانی برابری استدلال می‌کند که گسترش حمایت‌ها از گروه‌های اقلیت ممکن است به قیمت تقویت ظلم بر اعضای آسیب‌پذیر آن گروه‌ها باشد؛ چیزی که برخی آن را مشکل داخلی اقلیت‌های درون اقلیت‌ها نامیده‌اند، ولی تأکید فمینیست‌ها بر زنان است.

پی‌نوشت

۱. قومیت یا ملت
۲. انتقادهایی که از طرف جامعه‌گرایی بر لیبرالیسم وارد شده است.
۳. طرفداران هستی‌شناسی فردگرایانه لیبرال.
۴. دولت‌های محلی که در ایالتشان، اقلیت‌ها را جای داده‌اند.
۵. توسعه عدالت‌گرایانه‌تر در اروپا نسبت به ایالات متحده.

منابع

نظری، علی‌اشرف (۱۴۰۱) تحلیل امر سیاسی: فهم بنیان‌های نظری متأخر، تهران، دانشگاه تهران.

- Alesina, A. and E. Glaeser (2004) *Fighting Poverty in the U. S. and Europe: A World of Difference*, Oxford: Oxford University Press.
<https://doi.org/10.1017/s0047279405278807>.
- Anderson, E. (1999) "What is the Point of Equality?" *Ethics*, 109(2): 287–337.
<https://doi.org/10.1086/233897>.
- Arneil, B. (2006a) *Diverse Communities: The Problem with Social Capital*, Cambridge: Cambridge University Press.
<https://doi.org/10.1017/cbo9780511490156>
- Arneil, B. and F. MacDonald (2016) "Multiculturalism and the Social Sphere," in *The Ashgate Research Companion to Multiculturalism*, D. Ivison (ed.), London: Routledge, pp. 95–117.
<https://doi.org/10.4324/9781315613314>.
- Bachvarova, M. (2014) "Multicultural Accommodation and the Ideal of Non-Domination," *Critical Review of International Social and Political Philosophy*, 17(6): 652–673.
<https://doi.org/10.1080/13698230.2013.826500>.
- Banting, K. and R. Johnston, W. Kymlicka and S. Soroka (2006) "Do Multiculturalism Policies Erode the Welfare State? An Empirical Analysis," in *Multiculturalism and the Welfare State*, K. Banting and W. Kymlicka (eds.), Oxford: Oxford University Press, pp. 49–91.
<https://doi.org/10.1177/00016993080510040603>.
- Banting, K. and W. Kymlicka (eds.) (2006) *Multiculturalism and the Welfare State: Recognition and Redistribution in Contemporary Democracies*, Oxford: Oxford University Press.
<https://doi.org/10.1017/s004727940800202x>.
- Barry, B. (2001) *Culture and Equality: An Egalitarian Critique of Multiculturalism*, Cambridge, MA: Harvard University Press.
<https://doi.org/10.1017/s0003055400400146>.
- Bloemraad, I. (2006) *Becoming a Citizen: Incorporating Immigrants and Refugees in the United States and Canada*, Berkeley: University of California Press.
<https://doi.org/10.1525/9780520940024>.
- Blum, L. A. (1992) "Antiracism, Multiculturalism and Interracial Community: Three Educational Values for a Multicultural Society", Office of Graduate Studies and Research, University of Massachusetts, Boston.
<https://doi.org/10.1080/03057240.2014.922057>.
- Carens, J. (2000) *Culture, Citizenship and Community: A Contextual Exploration of Justice as Evenhandedness*, Oxford: Oxford University Press.
<https://doi.org/10.1093/0198297688.001.0001>.

- Coleman, D. L. (1996) "Individualizing Justice through Multiculturalism: The Liberals' Dilemma," *Columbia Law Review*, 96(5): 1093–1167.
<https://doi.org/10.2307/1123402>.
- Coulthard, G. (2007) "Subjects of Empire: Indigenous Peoples and the 'Politics of Recognition' in Canada," *Contemporary Political Theory*, 6(4): 437–60.
<https://doi.org/10.1057/palgrave.cpt.9300307>.
- (2014) *Red Skins, White Masks: Rejecting the Colonial Politics of Recognition*, Minneapolis: University of Minnesota Press.
<https://doi.org/10.7202/1041624ar>.
- Denscombe Hartyn (2001) *the good research guide: for small- scale social research projects*, Philadelphia; Biddies Ltd.
<https://doi.org/10.1017/s0038038599250535>
- Fraser, N. (1997) *Justice Interruptus: Critical Reflections on the 'Postsocialist' Condition*, London: Routledge.
<https://doi.org/10.2307/2654616>.
- Fraser, N. and A. Honneth (2003) *Redistribution or Recognition? A Political-philosophical Exchange*, London: Verso.
<https://doi.org/10.3366/per.2005.1.2.215>.
- Gooding-Williams, R. (1998) "Race, Multiculturalism and Democracy", *Constellations*, 5(1): 18–41.
<https://doi.org/10.1111/1467-8675.00071>.
- Green, L. (1994) "Internal Minorities and Their Rights," in *Group Rights*, J. Baker (ed.), Toronto: University of Toronto Press, pp. 101–117.
- Gutmann, A. (2003) *Identity in Democracy*, Princeton: Princeton University Press.
<https://doi.org/10.1086/383447>.
- Hero, R. (1998) *Faces of Inequality: Social Diversity in American Politics*, Oxford: Oxford University Press.
<https://doi.org/10.1093/oso/9780195117141.001.0001>.
- Hero, R. and R. Preuhs (2006) "Multiculturalism and Welfare Policies in the USA: A State-Level Comparative Analysis," in *Multiculturalism and the Welfare State: Recognition and Redistribution in Contemporary Democracies*, K. Banting and W. (eds.), Oxford: Oxford University Press, pp. 121–151.
<https://doi.org/10.1177/00016993080510040603>
- Iverson, D. (2006) "Historical Injustice," in *The Oxford Handbook of Political Theory*, J. Dryzek, B. Honig and A. Phillips (eds.), Oxford: Oxford University Press, pp. 507–25.
<https://doi.org/10.1017/s1468109910000186>.
- Iverson, D., P. Patton and W. Sanders (2000) *Political Theory and the Rights of Indigenous Peoples*, Cambridge: Cambridge University Press.
<https://doi.org/10.1177/003231870105300112>
- Kukathas, C. (1995) "Are There Any Cultural Rights?" *Political Theory*, 20: 105–139.
<https://doi.org/10.1177/0090591792020001006>.
- (2003) *The Liberal Archipelago: A Theory of Diversity and Freedom*, Oxford: Oxford University Press.

- <https://doi.org/10.1086/426351>.
 Kymlicka, W. (1989) *Liberalism, Community and Culture*, Oxford: Oxford University Press.
<https://doi.org/10.2307/1963282>.
 ----- (1995) *Multicultural Citizenship: A Liberal Theory of Minority Rights*, Oxford: Oxford University Press.
<https://doi.org/10.1017/s0008423900014700>.
 ----- (ed.) (1995) *The Rights of Minority Cultures*, Oxford: Oxford University Press.
<https://doi.org/10.1017/s0829320100005007>.
 ----- (1999) "Liberal Complacencies", in *Is Multiculturalism Bad for Women?* J. Cohen and M. Howard and M. C. Nussbaum (eds.), Princeton: Princeton University Press, pp. 31–34.
<https://doi.org/10.1086/233532>.
 ----- (2001) *Politics in the Vernacular: Nationalism, Multiculturalism and Citizenship*, Oxford: Oxford University Press.
<https://doi.org/10.1017/s0031819101410618>
 Kymlicka, W. and K. Banting (2006) "Immigration, Multiculturalism and the Welfare State," *Ethics & International Affairs*, 20 (3): 281–304.
<https://doi.org/10.1111/j.1747-7093.2006.00027.x>.
 Kymlicka, W. and A. Patten (eds.) (2003) *Language Rights and Political Theory*, Oxford: Oxford University Press.
<https://doi.org/10.1093/oso/9780199262908.001.0001>
 Lovett, F. (2009) "Domination and Distributive Justice," *Journal of Politics*, 71: 817–830.
<https://doi.org/10.1017/s0022381609090732>.
 ----- (2010) "Cultural Accommodation and Domination," *Political Theory*, 38(2): 243–267.
<https://doi.org/10.1177/0090591709354870>.
 Margalit, A. and J. Raz (1990) "National Self-Determination," *Journal of Philosophy*, 87(9): 439–461.
<https://doi.org/10.2307/2026968>.
 Miller, D. (2002) "Liberalism, Equal Opportunities and Cultural Commitments," in *Multicultural Reconsidered: Culture and Equality and Its Critics*, P. Kelly (ed.), Oxford: Polity Press, pp. 45–61.
<https://doi.org/10.1093/esr/17.3.334>
 Moore, M. (2005) "Internal Minorities and Indigenous Self-Determination," in A. Eisenberg and J. Spinner-Halev 2005(eds.), pp. 271–293.
<https://doi.org/10.1017/cbo9780511490224.014>
 Okin, S (1999) "Is Multiculturalism Bad for Women?" in *Is Multiculturalism Bad for Women?* J. Cohen, M. Howard and M. C. Nussbaum (eds.), Princeton: Princeton University Press, pp. 7–24.
<https://doi.org/10.1086/233532>
 Parekh, B. (2000) *Rethinking Multiculturalism: Cultural Diversity and Political*

- Theory, Cambridge, MA: Harvard University Press.
<https://doi.org/10.1086/378450>
- Pettit, P. (1997) *Republicanism: A Theory of Freedom and Government*, Oxford: Clarendon.
<https://doi.org/10.1017/s0953820800002363>.
- Rawls, J. (1971) *A Theory of Justice*, Cambridge, MA: Belknap Press.
- Raz, J. (1986) *The Morality of Freedom*, Oxford: Oxford University Press.
- Ryan, Phil (2010) *Multicultiphobia*. Toronto: University of Toronto Press.
- Rorty, R. (1999) *Achieving Our Country: Leftist Thought in Twentieth-Century America*, Cambridge, MA: Harvard University Press.
<https://doi.org/10.1515/sats.2000.177>
- Scheffler S (2003) "What is Egalitarianism?" *Philosophy and Public Affairs*, 31(1): 5–39.
<https://doi.org/10.1111/j.1088-4963.2003.00005.x>
- Shachar, A. (2000) "On Citizenship and Multicultural Vulnerability," *Political Theory*, 28: 64–89.
<https://doi.org/10.1177/0090591700028001004>.
- (2001) *Multicultural Jurisdictions: Cultural Differences and Women's Rights*, Cambridge: Cambridge University Press.
<https://doi.org/10.1017/s0731126500010775>.
- Simpson, A. (2000) "Paths toward a Mohawk Nation: Narratives of Citizenship and Nationhood in Kahnawake," in *Political Theory and the Rights of Indigenous Peoples*, D. Ivison, P. Patton and W. Sanders (eds.), Cambridge: Cambridge University Press, pp. 113–136.
<https://doi.org/10.1177/003231870105300112>.
- Skinner, Q. (1998) *Liberty before Liberalism*, Cambridge: Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/s0953820800004143>.
- Song, S. (2005) "Majority Norms, Multiculturalism and Gender Equality," *American Political Science Review*, 99(4): 473–1489.
<https://doi.org/10.1017/s0003055405051828>.
- (2007) *Justice, Gender and the Politics of Multiculturalism*, Cambridge: Cambridge University Press.
<https://doi.org/10.1017/s1743923x09000129>.
- (2008) "The Subject of Multiculturalism: Culture, Religion, Language, Ethnicity, Nationality and Race?" in *New Waves in Political Philosophy*, B. de Bruin and C. Zurn (eds.), New York: Palgrave MacMillan, pp. 177–197.
<https://doi.org/10.1057/9780230234994>.
- Spinner-Halev, J. (2001) "Feminism, Multiculturalism, Oppression and the State," *Ethics*, 112: 84–113.
<https://doi.org/10.1086/322741>.
- Taylor, C. (1992) (1994) "The Politics of Recognition," in *Multiculturalism: Examining the Politics of Recognition*, A. Gutmann (ed.), Princeton: Princeton University Press, pp. 25–73.
<https://doi.org/10.7202/015381ar>.
- (1995) "Irreducibly Social Goods", in *Philosophical Arguments*,

- Cambridge, MA: Harvard University Press, pp. 127–145.
<https://doi.org/10.1086/233914>.
- Tom, C. (2018) Rethinking Recognition: Freedom, Self-Definition and Principles for Practice, Ph. D. Dissertation, Political Science Department, University of California/Berkeley, available online.
- Tully, J. (1995) *Strange Multiplicity: Constitutionalism in an Age of Diversity*, Cambridge: Cambridge University Press.
<https://doi.org/10.1017/s0953820800006294>.
- van Parijs, P. (ed.) (2004) *Cultural Diversity versus Economic Solidarity*, Louvain-la-Neuve: De Boeck.
<https://doi.org/10.1002/9780470996386.ch3>
- Waldron, J (1995) “Minority Cultures and the Cosmopolitan Alternative,” in *The Rights of Minority Cultures*, Oxford: Oxford University Press, pp. 93–119.
<https://doi.org/10.1017/s0829320100005007>
- Williams, M. (1998) *Voice, Trust and Memory: Marginalized Groups and the Failings of Liberal Representation*, Princeton: Princeton University Press.
<https://doi.org/10.2307/2585417>.
- Young, I. M. (1990) *Justice and the Politics of Difference*, Princeton, NJ: Princeton University Press.
<https://doi.org/10.2307/1964259>.